EPISTOLÆ
RESPONSORIÆ DUÆ

A

THOMA SYDENHAM M.D.

PRIMA

De MORBIS EPIDEMICIS

Ab Anno 1675. ad Annum 1680.

AD

Amplissimum, Doctissimumq; Virum

ROBERTUM BRADY M. D.

Collegii Cajo-Gonevillensis Custodem, necnon Regium in Medicinâ apud Cantabrigienses Professorem longè celeberrimum.

SECUNDA

De LUIS VENEREÆ

Historia & Curatione.

AD

Ornatissimum, Eruditissimumque Virum

HENRICUM PAMAN M. D.

Collegii Divi Johannis Cantabrigiensis Socium, Academiæ Oratorem Publicum, & in Collegio Greshamensi apud Londinenses in Medicinâ Professorem.

LONDINI:

Typis *M. C.* impensis *Walteri Kettilby*, ad Insigne Capitis Episcopalis in Cœmeterio D. *Pauli*, CIↃ CI CLXXX.

Clariſſimo Viro

THOMÆ SYDENHAM, M.D.

NEmo uſpiam Medicorum, Vir eruditiſſime, adhuc vim aeris & influentiam in humana corpora attentè perpendit, nec in vita noſtra perennanda quas agit partes eorum quiſpiam conſideravit ſatis, vireſque quas exerit in fermentando, alterando, & circumducendo ſanguinem, aut in motibus animalibus quibuſcunque peragendis cujus ſit energiæ, & efficaciæ horum non aliquis notavit; neque ejuſdem temperiem naturalem, alterationes multiplices, & mutationes, quas Conſtitutiones *haud perperàm indigitas, ne leviter quidem, vel Medici, vel Hiſtoriæ Natura-*

lis Scriptores attigerunt, multo minus perſcrutari ſategerunt. Fieri ſanè nequit, cùm in omnes corporis partes, etiam reconditiſſimas, aer ſeſe inſinuet, quin quas ſubit alterationes & mutationes à rebus quibus impregnatur eaſdem ſanguini & ſuccis communicet, & imprimat; unde ut plurimùm ab hac vel illa prava aeris conſtitutione oritur hujus vel illius indolis prava ſanguinis Diatheſis. Optimo itaque conſilio Obſervationes Medicas circa morborum acutorum hiſtoriam & curationem juxta varias annorum & eorundem partium conſtitutiones inſtituiſti, cùm in iiſdem, aeris actiones in ſanguinem, ſuccos, & ſpiritus præſertim (ſi ipſe non ſit ſpirituum materia) conſpiciantur. Et nullus dubito quin Febrium indoles ab annorum temperie in quibus graſſabantur obſervata utiliſſimam, ſi non unicam, methodum conſtituit ad praxim ſtabiliendam. Perge itaque, & ſiquæ adhuc reſtant Obſervationes Febrium

anno-

annorum nuperrimè elapſorum, fac ut palàm fiant, quâ in re quàm maximè humani generis ſaluti proſpicies.

In Sectione prima, Cap. quinto, *libri tui, paucis egiſti de uſu Corticis Indici, & ejuſdem exhibendi methodo. Equidem ſcio quoſdam haud infimi ſubſellii Medicos, qui in magnâ quantitate & doſi ſæpius repetitâ eum exhibent; alios item qui ex eodem extracta, infuſiones, & ex infuſionibus julapia, & emulſiones conficiunt, quibus modis ſe non tantum Intermittentes, ſed & continuas quaſdam certò curare affirmant: Magnum procul omni dubio in curandis Intermittentibus eſt remedium. Ego quidem per* 20 *plus minus annos dictum Corticem variâ forma & multiplici præparatione maximo cum ſucceſſu exhibendum curavi. Si verò peculiare quippiam de uſu hujuſce Corticis noſti, vel quid melius progrediente experientia fueris edoctus, id ne graveris precor in lucem proferre.*

In curatione Rheumatiſmi *frequentem Phlebotomiam, & larga manu celebratam tanquam neceſſariam propoſuiſti. Quærerem Ego annon rejectâ tam ſeverâ & crudeli methodo, alia non humani ſanguinis adeò prodiga, nec minus certa inveniri poſſit. Dum hæc agis, Digniſſime Vir, malevolorum jurgia, & invidorum ſtigmata atque calumnias ſat ſuperque perſenties; neque nunc minùs quàm olim nomini tuo aut famæ parcent, licèt ingenuis ferè omnibus diſpliceant, & candidioribus, apud quos ſolenne eſt iſtiuſmodi detractores deſpicere. Iſti verò, ſi Febrium hiſtoriam longo uſu comprobatam, vel earundem eſſentias, cauſas, & differentias, vel veram tandem Medendi Methodum expiſcari volunt, Te Ducem & viam præmonſtrantem ſequi neceſſe habent; cùm vix, aut ne vix quidem, alia, vel earum naturam inveſtigandi, vel curandi rario poſſit aſſignari. Macte itaque eſto, & ſperne ſciolorum dicteria;*

ſince-

ſincerorum hominum ingenia excita; tu methodum monſtraſti; & ſi tua non placet, qui carpunt dent politiorem & magis firmam. Vale, Vir Integerrime, qui hiſce peragendis totam medicorum turbam meritò devincies, inter reliquos verò,

Tibi jure meritoq; amiciſſimum,

R. BRADY.

Cantabrigiæ,
Decemb. 30. 1679.

Amplissimo Doctissimoque Viro

ROBERTO BRADY. M.D.

Collegii Cajo-Gonevillensis Custodi, nec non Regio in Medicinâ apud Cantabrigienses Professori longè celeberrimo.

ME certè, Vir Humanissime, si quid in morborum curatione profecero, ad omne id cuivis efflagitanti impertiendum præcæteris qui nunc sunt homines facillimum esse omnino par est: si enim ea tantùm mihi innotescant quæ & reliquis mortalibus, (quod mihi plus satis constat) nullo pacto mihi obfuerit levidensia ista & è triviis desumpta evulgare; sin autem assecutus sim aliquid quod è re Medica sit, & ad certiorem morborum Therapeian faciat, non tam

mihi laudi dabitur, quàm aliis daretur quibuslibet, ea in lucem expromere; Qui & à Podagra jam ab annis plus minus triginta, & Calculo diu malè multatus, facilè mecum reputo quàm seriò gauderem si quod meis malis levamen aliorum indicio possit afferri. Cùm autem paucissimis ingens illud privilegium à Deo Opt. Max. concedatur ut publico commodo hâc in re inservire queant, iisque tantùm quibus *è meliore luto* quàm mihi *finxit præcordia Titan*, votis agendum est, quod reapse effectum dare non satis est virium: Semper enim existimavi, neque id sine ratione, majoris esse felicitatis certam vel levissimi alicujus morbi debellandi methodum ægris mortalibus prodidisse, quàm vel *Tantali*, quod ajunt, vel *Crœsi* thesauros accumulasse. Feliciorem hoc illum dixi; dicam & meliorem,

liorem, ſapientioremque: quod enim uberius & ſapientiæ & bonitatis ſuæ ſpecimen quis poteſt edere, quàm cùm ſe è communi generis humani naturâ deciſum animadvertat, ea quæ molitur omnia ad publicam magis omnium utilitatem, quàm ad ſuam ipſius, qui tam exilis totius particula & contemta res eſt, jugiter referre? *Ut enim* (loquor cùm maximo illo dicendi ſentiendique magiſtro *Cicerone* meo, ſui ſæculi, ne dicam univerſæ hominum naturæ Genio) *leges omnium ſalutem ſingulorum ſaluti anteponunt, ſic Vir bonus & ſapiens & legibus parens & civilis officii non ignarus utilitati hominum, pluſquam unius alicujus, aut ſuæ conſulit. Cicero de fin. bon. & mal.* Quinimo ſatis liquet quòd cùm facinoroſi ſit hominem jugulare, boni viri erit eundem vel conſervare, vel alios iis inſtruere præſidiis quibus adjuti eum

ab

ab interitu vindicent, etiam authore vitâ jam functo. Et vox illa planè inhumana & scelerata audit eorum qui negant se recusare quò minus ipsis mortuis terrarum omnium deflagratio consequatur.

His autem impræsentiarum missis factis, fatendum est debere me ea quæ de his morbis, de quibus percontari libuit, animo volutavi, ut ut exilia, tibi planè aperire, Tibi inquam Eximio Viro, & Sparta quam ornas dignissimo; cujus ego & eruditioni & probitati, animiq; candori eà tribuo encomia quæ reliqua Togatorum Gens, inter quos nites. Prætereo etiam quantum tibi debeo gratiarum, quòd te tam malè habeant immerita illa quibus à non nullis proscindor convitia; de quibus hoc habeo dicendum, quòd si vita innocua hominis, qui neminem neq; facto neque dicto læserat, me ab illis

lis ſartum tectum reddere valuiſſet, nunquam in me detonuerant. Cùm autem nullo id meo crimine evenerit, neque, ut ſpero, eveniet unquam, ſtat ſententia non me ideò plectere quòd alii deliquerint; id tantùm ratus ad me attinere ut viri probi ſcilicet officio defungar, & boni Medici, quantum patitur tenuitas noſtra.

Morem itaque geram in tradendis obſervationibus quæ mihi in morbis, de quibus ſciſcitabaris, occurrebant. Primùm autem agam de *Febribus Intermittentibus* nunc apnd noſtros Epidemicis. Quo nomine non abs re fore arbitror annos iſtos ordine ſed breviter percurrere, qui illum excipiebant quo claudebatur *Hiſtoria Acutorum Morborum* (qualis qualis illa demum fuerit) qui per præterlapſos annos 15 graſſabantur, & quædam obiter perſtringere in eorun-

rundem curatione à me pridem notata. Quo facto meliùs innotescet quo tempore & quibus gradibus quæ jam obtinet Febrium *constitutio* nobis obrepserit.

Annus 1676. Annus 1676. eosdem peperit morbos quos genuerat Constitutio prostremo loco commemorata in dictis Observationibus, *viz.* Annor. 1673. (in cujus Autumno ea se primùm exeruit) 1674. & 1675. At verò exolescente fermè hâc crasi, mitiores erant quàm pro suo genio qui subpullulabant morbi, & minùs insuper Epidemici; non obstante peculiari ejus anni indole, quantum ad manifestas aeris qualitates, quibus ab annis præcedentibus perquam abludebat; cùm & æstatis fervor, & frigus hyemis omnes fermè annos quorum memoriam habemus longo intervallo superaverint. Et cùm tam ingens tempestatum

tum diſcrepantia ſimiles tamen morbos produceret, ſatis hinc liquet non tam manifeſtam quàm occultam aeris temperiem Epidemicis morbis favere. At verò fatendum eſt morbos eoſdem quoad ſymptomata quædam aliquando à manifeſtâ aeris diatheſi pendere, quod & *Morbilli* & *Cholera Morbus* hoc anno invadentes teſtatum faciunt; de quibus breviter agam.

Morbilli enim naſcenti anno coorti, licèt non admodum Epidemici, id tamen eximii habebant quòd ſolito longiùs procurrerent: nam cùm pro more ſuo menſe primùm Januario comparentes, ad Æquinoxium uſque vernum ingraveſcerent, dein paulatim imminuti cum Solſtitio æſtivo ferè expirarent, hoc anno ad Æquinoxium fermè Autumnale pertingebant, ab æſtatis calore, niſi fallor, aucti viribus quò diutius obſiſterent.

ſterent. Neque tamen Methodum Medendi ab uſitatâ illâ diverſam poſtulabant.

Exeunte æſtate *Cholera Morbus* epidemicè jam ſæviebat, & inſueto tempeſtatis calore evectus, atrociora Convulſionum ſymptomata eaque diuturniora ſecum trahebat quàm mihi priùs unquam videre contigerat. Neque enim ſolùm abdomen, uti aliàs in hoc malo, ſed univerſi jam corporis muſculi, brachiorum crurumque præ reliquis, ſpaſmis tentabantur diriſſimis, ita ut æger è lecto ſubindè exiliret, ſi forte extenſo quaquaverſum corpore eorum vim poſſet eludere.

Quamlibet autem hic morbus non aliam à jam receptâ medendi rationem ſibi vendicabat, Anodyna tamen fortiora, eaque ſæpius ingerenda quàm alias ſolebam, omnino indicabantur. Ex. gr. Ad quendam

dam vocatus per id temporis truculentiſſimo illo, quod modò deſcripſi, ſymptomate tantùm non enectum (me autem comitabatur *Carolus Goodall* M. D. cujus animi Candor, Probitas illibata, ſummus in me amor, labor improbus in morbis dignoſcendis curandiſque unà cum nomine mihi ſemper occurrunt) & enormi vomitione, ſpaſmorumque violentiâ, animum agentem, cum ſudore frigido, & pulſu vix micante, 30. guttas *Laudani Liquidi*, à me jam olim publicati, in cochl. 1. *Aq. Cinamomi* fortis exhibendas curavi, veritus ſc. ne vehiculum paulò copioſius medicamento rejiciendo (quod in vomendi tam impenſo conamine perſæpè fit) anſam daret: dein lecto aſſidens quaſi ad ſemihoram, & expertus Remedii vires nec Vomituritioni compeſcendæ, nec ſedandis Convulſionibus adhuc pares eſſe,

toties

toties illud ipsum repetere, & dosin in tantum augere cogebar (interposito tamen spatio, ut quid à jam ingesto mihi foret sperandum priùs ediscerem, quàm novas adferrem suppetias) donec tandem pervicacissima illa symptomata sub jugum victoris mitterentur, quod tamen vel minimo corporis motu excitata denuò excutere satagebant. Seriò itaque imperavi, ut & corporis quieti modis omnibus indulgeret ad paucos dies, & Medicamentum jam dictum, sed in minori dosi, subinde assumeret, etiam postquam convaluerit, ad ὑεξίαν sc. confirmandam; quod nobis ex animo cessit.

Neque est cur me quispiam justo audaciorem pronunciet, eo sc. nomine quòd tantam Laudani Liquidi vim ægro infundere non dubitaverim; cùm judice experientiâ certò constabit, quod in quibus affecti-

bus

bus ex Opio parata indicantur (sunt autem tres *Vehemens Dolor*, *Vomitus vel Dejectio enormior*, *&* *insigniores spirituum animalium* ἀταξίαι) in iis & Remedii Dosis & repetendi vices cum symptomatis magnitudine omnino sunt conferendæ. Quæ enim dosis remissiori symptomati coercendo par est, ea ab alio fortiore superabitur; & quæ aliàs ægrum in manifestum vitæ discrimen conjiciet, eundem impræsentiarum ab orci faucibus liberabit.

Atque hi sunt morbi isti qui hoc anno populabantur, iidem sc. ut jam innui, cùm morbis trium annorum præcedentium. Quales autem fuerint qui annum sequentem *viz.* 1677. funestaverint, non habeo dicere. Cùm enim molestissimo sanguinis mictu, à motu vel levissimo, sub anni initio malè multarer, neque ità diu posteà Podagrâ etiam, *Annus 1677.*

quæ non jam tam artus quàm viſcera ſæviſſimo dolore excruciabat, accedentibus inſuper virium & appetitûs proſtratione, crurum tumore, aliiſque ſymptomatis non minùs periculoſis (Quem, ſi tùm fuerim extinctus, mors certè non tam à bonis quàm à malis abſtraxiſſet, haud equidem repugnantem) me domi meæ ad menſes tres continere, deindè redintegrandæ ſanitatis causâ per idem ferè ſpatium ruſticari cogebar: Autumno reverſus ad meos, Febres Intermittentes hinc inde ſparſas eſſe (quarum tamen pars maxima ægros non in urbê primùm invaſerat) ab amicis didici; cùm autem mihi per valetudinem non liceret ægros inviſere, de hoc anno nihil melius ſilentio poſſum adferre.

Annus 1678. Proximi anni (*viz.* 1678.) *Conſtitutio* prorſus immutata *Febribus Intermittentibus* (quæ jam ab anno 1664. ad

ad tredecim ſc. annos, urbe ferè exulaverant, niſi quod nonnullos ſporadicè occuparent, vel ex agris fortè comitarentur) uſque adeò favebat, ut Epidemicæ rurſus audirent; neque eum tantum gradum hodiè tuentur, quin & fines latiùs proferent, donec hæc, à quâ pendent, aeris διάθεσις ſuam ἀκμὴν attigerit. Quantumlibet autem dictæ Intermittentes pauciores aliquot etiam tempore Verno fuerint adortæ, eo uſque tamen exeunte Æſtate & Autumno ſubeunte præ cæteris ſæviebant, ut nulli ampliùs morbo Epidemici nomen relinquerent. Hyeme verò paululum fatiſcentes *Variolis* locum cedebant atque aliis inſuper Epidemicis, qui per omnia dominabantur, donec Intermittentibus apta tempeſtas in orbem rediret.

Sed ut jam ediſſeram quæ de harum Febrium & naturâ & cauſis ſedulâ

dulâ observatione assecutus sum: imprimis notandum est, quòd licèt olim *Quartanæ* frequentiùs occurrerent, nunc dierum aut *Tertianæ* erant aut *Quotidianæ* (nisi quis postremas has *Duplices Tertianas* malit appellare) & pariter quòd licèt Tertianæ Quotidianæque aliquando cum rigore atque horrore invadentes, subsequente primùm calore, mox etiàm sudore, tandem in omnimodâ ἀπυρεξία desinerent, atque post statam periodum ægros de novo lacesserent; ne hunc quidem jam morem servabant ultra tertium quartumve Paroxysmum; maximè si æger lecto addiceretur, & assumptis Cardiacis calidioribus oleum camino, quod aiunt, addiderit. Postea verò Febris hæc eò usque etiam præter indolem suam incrudescebat ut *Intermissionis* loco *Remissionem* tantùm ægro concederet; & magis indies ad

Conti-

Continuarum ſpeciem accedens, tacto Cerebro, tandem haud paucos extingueret.

Hîc autem loci affirmare libet, me ne unicam quidem Febrem per hos dies verè Continuam vidiſſe unquam, niſi fortè re malè geſtâ in earum claſſem fuerit evecta; vel una eſſet *Intercurrentium* mihi dictarum, quòd ſc. omni ferè anno invaderent. Ita pertinaciter hæc Conſtitutio hujuſmodi Intermittentibus favebat; cujus certè acies priùs eſt retundenda quàm Continuæ epidemicè graſſari fuerit integrum. Etenim in hâc Febrium ſpecie Natura plùs ſatis feſtinare videtur, & agendi vehementiâ juſto citiùs tempora materiæ morbificæ ſubigendæ, mox etiam deſpumandæ debita percurrere: Quod in *Depuratoria* ſecus accidit, in quâ non niſi poſt dies 13. vel 14. apparent ſigna Materiæ Febrilis tan-

dem concoctæ, per ſudores ſubinde, vel potius per διαπνοὴν paulò pleniorem eliminandæ.

Curationem quod ſpectat; jam à multis annis mihi innotuit quàm ſit periculoſum eam in Tertianis & Quotidianis (quæ cùm recentes ſint nullumque typum indutæ in continuitatis vicinia adhuc hærent) per ſudorifica moliri: quamvis enim notiſſimum ſit ſimul cum ſudore prorumpente inquietudinem atque alia ſymptomata ſtatim evaneſcere, & ἀπυρεξίαν ſuccedere, & ex conſequenti huic paululum eſſe indulgendum, ſaltem non eſſe obſiſtendum Paroxyſmo fatiſcente, tamen eſt compertiſſimum quòd ſi juſto copioſius eliciatur ſudor, quæ intermittebat Febris jam fit Continua, ægerque tanquam incerto aleæ caſu in vitæ diſcrimine verſatur, hic ſervatur, perit ille. Ratio eſt hæc, niſi mea me

fallit

fallit conjectura, quòd sc. istiusmodi profusus sudor, cùm materiæ febrilis, paroxysmi calore eo usque evectæ ut jam per despumationem ejici possit, modum exuperet, exterminatâ eâ parte quæ unico Paroxysmo respondet, de reliquo sanguini incendendo impenditur. Hujus itaque methodi inefficaciam, & aliarum evacuationum, Venæ sectionis v. gr. & Catharseôs, incommoda (quarum utræq; relaxando tonum sanguinis morbum protrahunt) dum mecum perpenderem, *Peruvianus Cortex* certissimam mihi spem fecit; de quo verè affirmare possim, non obstante tam vulgi quàm perpaucorum è doctis præjudicio, me nihil mali ægris accidisse ab ejus usu vidisse unquam, vel cum ratione suspicari potuisse. Et profectò si tam effectorum durationem quàm ipsius innocentiam exploratam ha-

berem, principem illi locum inter omnia quotquot ſunt remedia defer- re nullus dubitarem; cùm non tantùm in hoc morbo inſignium eſſe virium deprehendatur, ſed & in Uteri & Ventriculi etiam affectibus: Tantum abeſt ut de ejus inſalubritate meritò quis conqueratur.

His autem potiſſimùm de cauſis, niſi fallor, dictus Cortex malè audit. Primò quià plurima illa horrendáq; ſymptomata quæ Febres Intermittentes jam diutiùs ægrum cruciantes comitantur, etiam ubi ne minimum quidem Corticis deguſtaverit, Cortici, vel ſemel aſſumpto, imputantur. Secundò quia cùm occultâ vi & non per ſenſibilem aliquam evacuationem morbum averruncet, ſtatuunt plerique materiam morbum committentem quæ propelli debuerat, tanquam hoſtem intra mœnia vi Corticis aſtringente incluſam latere,

tere, novos daturam tumultus, atque ægrum non penitus evasisse cùm adhuc catenam trahat. Ast hi non satis attendunt Sudores paroxysmum finientes id omne quod in lucido sanitatis intervallo accumulabatur prorsus eliminasse, manere tantùm morbi seminium tempore maturandum; quodque Cortex fugientem paroxysmum à tergo urgens, & intercepto qui debuerat subministrari morbi commeatu sive fomite, non potest in sanguine retinere quod jam in illo non nisi tanquam in embryo reperitur; ac proinde neq; strangulationum neq; obstructionum quæ vulgò objiciuntur, reus est peragendus.

Quo autem pacto deprehendemus Corticem vi suâ astrictoriâ Febres fugare? Qui id probare velit necesse erit ut priùs alia Astringentia pari virtute prædita in medium afferat; mihi certè vel eorum fortissima

tiſſima adhibenti in experimentum nondum è voto ceſſit. Quid quod illos etiam ſanat qui ab ejus uſu tanquam à Cathartico aſſumpto (quod nonnullis accidit) frequenter alvum deponunt? Id verò demum eſt rectè ſapere ſuo ſe quemque pede ac modulo metiri. At ſi quis fucum ſibi faciens, aliis ſe præditum eſſe facultatibus exiſtimaverit, quàm quæ inſerviunt percipiendæ vel *Naturali Theologiæ* (ut Deo ſc. rerum omnium Architecto & Moderatori debita veneratio cum profundiſſimâ animi proſtratione jure merito exhibeatur) vel *Philoſophiæ Morali* (ut virtutem exerceat, & mores tàm ad privatum quàm publicum Societatis Humanæ bonum accommodet) vel denique *Arti Medicæ*, *Mathematicæ*, vel *Mechanicæ*, (quibus vita communis adjuvatur.) Hic primùm Hypotheſin aliquam è ſchola *Naturalis*

Philo-

Philosophiæ depromat, quâ vel unicam differentiam specificam rerum in naturâ possit enodare; ex. gr. rationem reddat quare *Gramen* omne viridi ubicunque colore, nusquam alio cernitur infectum, *&c.* Hoc si effecerit in ejus castra haud invitus transeam; sin aliter, non verebor dicere quòd Medici cura omnis atque industria in expiscandâ Morborum Historiâ, iisque remediis adhibendis quæ, Experientiâ Indice ac Magistrâ, eosdem valent depellere, debent collocari, observatâ tamen istâ Medendi Methodo quam recta ratio (non speculationum commentis, sed trito & naturali Cogitandi modo innixa) ei dictaverit. Dicam itaque paucis quod usu didici de Methodo quâ Cortex nobis usurpandus venit.

Cortex Peruvianus, cujus *Pulvis Patrum* vulgò nomine insignitur, annis abhinc quinque & viginti (si benè

nè memini) apud Londinenſes noſtros in exterminandis Febribus Intermittentibus, maximè Quartanis, primùm cœpit inclareſcere. Idque optimo ſanè jure, cùm hujuſcemodi morbi rariſſimè ab ullo alio ſive Remedio ſive Methodo Medendi antea expugnarentur, unde etiam opprobria Medicorum & erant & audiebant. At verò non ita multo tempore elapſo, duabus de cauſis, non quidem levibus, damnatus in deſuetudinem prorſus abiit. Primò quia paucis horis ante adventum Paroxyſmi, pro recepto id temporis more, exhibitus ægrum nonnunquam è medio tolleret; quod & civi cuidam Londinenſi eidemque Senatori Urbano, *Underwood* nomine, & Capitaneo nomine *Potter* in vico vulgò dicto *Black Fryars* Pharmacopolæ memini accidiſſe. Funeſtior hic pulveris exitus, quamvis oppidò rarus, medicos

dicos tamen paulò cordatiores ab ejus uſu meritò retraxit. Secundò quia æger ope pulveris à Paroxyſmo alias invaſuro liberatus, quod plerumque eveniebat, tamen intra dies 14. recidivam ut plurimum pateretur, in morbo ſcilicet recenti, necdum temporis curſu ſuoque Marte commitigato. Maxima pars hominum his permota rationibus ſpem de hoc pulvere jam pridem conceptam protinus abjiciebat: Neque enim tanti æſtimabant Paroxyſmum ad paucos dies protelare, ut ſe eo nomine in vitæ diſcrimen à pulvere intentatum induci paterentur. Ego verò jam ab aliquot retro annis haud vulgarem hujus Corticis vim ſeriò perpendens, animoque revolvens, non alio magis quàm hoc Herculeo medicamento Febres Intermittentes debellatas iri confidebam, ſi qua par erat cura accederet,

&

& diligentia. Diu itaque multumq; apud me agebam ut & *Periculo* à pulveris uſu impendenti, & *Recidivæ* intra paucos dies ſubſecuturæ (quæ duo erant amolienda incommoda) poſſem occurrere, atque ægrum hujus ope ad perfectæ ſanitatis gradum promovere.

Primò *Periculum* quòd minitabatur non tàm ex ipſo Cortice natum arbitrabar, quàm ex eo quòd minùs opportunè ægro ingereretur: cùm enim vis ingens materiæ febrilis diebus à Paroxyſmo vacuis in corpore fuerit aggeſta, pulvis prædictus, ſi immediatè ante Paroxyſmum deglutiatur, facit quo minùs materia morbifica ipſâ naturæ methodo, Paroxyſmi ſcilicet impetu, poſſit eliminari, quæ proinde præter fas incluſa ægrum in vitæ diſcrimen ſolet conjicere. Hoc ego me malum propulſare poſſe exiſtimabam, materi-

æque

æque pariter febrili de novo generandæ obicem ponere, si ubi primùm Paroxysmorum unus affligere desierit confestim pulverem exhiberem quo insecuturus sufflaminaretur, & diebus Intermissionis statis subinde vicibus eundem repeterem usque dum nouus invaderet Paroxysmus, atque ita paulatim tutóque proindè sanguinis massam salutiferâ Corticis virtute penitus inficerem.

Secundò cùm *Recidiva*, (quæ intra dies 14. plerumque accidebat) ex eo mihi videbatur nasci quòd sanguis non satis exaturaretur virtute Febrisugi, quod utut efficax, unâ tamen vice morbo penitus exterminando par non fuit, idcirco autumabam nihil ad eam præcavendam æquè posse conducere atque methodum repetendi pulveris, etiam devicto ad præsens morbo, justis semper inter-

intervallis, antequam ſcilicet vires præcedentis doſis prorſus elangueſcerent.

His Itaque rationum momentis innixa mens eam, quâ jam utor, mihi methodum dictabat. Ad ægrum *Quartanâ* Febre laborantem accerſitus (die Lunæ v. gr.) ſi Paroxyſmus eodem die ſit invaſurus, nihil prorſus moveo, ſed id tantum ago ut ſpem faciam eum à proximè venturo liberatum iri. Ac proinde binis diebus Intermiſſionis (Martis ſc. & Mercurii) exhibeo mane, & ſerò Corticis ſubtiliſſimè triti ʒii. vel in Vino hauriendas, vel in formâ Electuarii cum Syr. è Roſis ſiccis q. ſ. ſuperbibendo Vini hauſtum. Die Jovis, quo metuitur Paroxyſmus, nihil impero, cùm utplurimum nullus accedat, reliquiis materiæ febrilis per ſolitos ſudores præcedentem paroxyſmum abſolventes deſpumatis, eje-

ctiſque

ctisque è sanguine, atque intercisâ novæ mineræ vel fomitis accumulatione repetito pulveris usu diebus Paroxysmos disterminantibus adhibiti.

Verum enimverò ne morbus denuò recrudescat (quod è prædictis incommodis erat alterum) die Septimo à quo postremam dosin æger assumpsit eandem præfati pulveris quantitatem (ʒi sc. in partes quatuor divisam) eâdem quâ priùs methodo, certo certius exhibeo. Quamvis autem repetita hoc modo semel Medicatio persæpè morbum conficit, non tamen prorsus in tuto collocatur æger, nisi Medico tertiò quartóve eandem methodum eodem temporis intervallo iteranti parere non gravetur; maximè ubi sanguis à prægressa aliqua evacuatione fuerit debilitatus, aut se æger incautiùs auræ frigidiori feriendum exposuerit.

Verùm etſi hoc remedium nullâ purgandi vi polleat, tamen ob peculiarem quorundam corporum temperiem atque idioſyncraſiam quandoque accidit, ut ab eius uſu tanquam à Cathartico fortiori aſſumpto æger violenter expurgetur: In hoc caſu omnino oportet ut *Laudanum* cum eo exhibeatur, quo minus hanc operationem, tam ſuæ naturæ quàm morbo planè contrariam ciere valeat.

Dicta Methodus uſu mihi venit in cæteris Intermittentibus ſive *Tertianis*, ſive *Quotidianis*; utraſque enim ſtatim à finito Paroxyſmo aggredior, & repetito per jam commemorata Paroxyſmorum interſtitia medicamine (quantum ſcilicet earum fert indoles) urgeo atque à tergo premo; hoc tamen diſcrimine quod cùm Quartana rariſſimè niſi Unciâ unâ in doſes diſpertitâ, reliquæ

liquæ ſex Drachmis poſſint ita expugnari, ut inducias ſaltem concedant.

At verò Tertianæ Quotidianæque, etſi poſt unum alterumve Paroxyſmum omnino videantur intermittere, tamen non ita raro (quod & à me antè eſt notatum) poſtea ad Continuarum fere ſpeciem vergunt, & ad Remiſſionem tantùm, etiam diebus quæ Intermiſſionem pollicebantur, accedunt: præſertim ubi æger lecto defixus regimine juſto calidiore, aut medicamentis Febri per ſudores ejiciendæ dicatis fuerit multatus. Hoc in caſu à remiſſione quantumlibet exiguâ (id enim mihi unum ſupereſt) anſam arripiens, pulverem quam proximè à Paroxyſmo (quantum conjecturâ valeo) ingerendum propino, ſeſqui drachmam ſc. exhibens ſextâ quâque horâ ad vices quatuor; ne quidem ipſum

morans Paroxyſmum, cùm aliter in ſpatio interjecto plus ſatis brevi alexeteria Corticis vis ſanguini impertiri nequeat.

Cùm autem Febres quæ jam apud nos graſſantur, etſi poſt ſecundum tertiumve paroxyſmum reponere ſe in claſſem Continuarum nitantur, tamen ad Intermittentes debeant referri, nulla mihi eſt religio Corticem vel in maximè Continuis hujus ſpeciei ſumendum proponere, qui dicto more iteratus ad apyrexiam certò ægrum perducet, modò aſſiduus Lectuli calor, & intempeſtivus Cardiacorum uſus continuitatem Febri non conciliaverint; quo in caſu Peruvianum corticem nihil quicquam profeciſſe plus ſemel obſervavi. Neque mihi unquam contigit ut viderem Vinum in quo propinatur Cortex (quod jure quis poſſit ſuſpicari) febricitanti obfuiſſe;

è

è contrà verò calor, ſitis, cæteraque Febris Symptomata poſt aſſumptas Drachmas ſex, vel quod earum exæquat virtutem in aliâ quâlibet formâ, mox evaneſcent, vino haud obſtanti.

Cùm verò ſint aliqui qui Corticem hunc nec in Pulveris formâ, nec Electuarii, nec tandem Pilularum ferre queant, his ejuſdem infuſum in frigido factum propino; ℥ii ſc. Corticis groſsè pulverati in Vini Rhenani ℔ii aliquandiù macero. Liquor hic per manicam Hippocratis ſæpiuſculè trajectus, colore limpidus adeò non officit, ut vel delicatulorum palato arrideat, ℥iiii dictæ Infuſionis ad dies aliquot factæ virtutem ʒi Corticis in pulvere exhibiti videntur continere. Quæ cùm nec ingrata ſit, nec ventriculum premat, duplo frequentiùs uſurpari poterit, quàm reliquæ ejuſdem remedii

formulæ, nempe donec Paroxyſmi terga dederint.

Pro Infantibus quorum ætas tenella vel à Pulveris, vel Infuſi in frigido facti eâ quantitate quâ devincatur morbus, periclitari poſſit, ℥ii vel iii Corticis in vini Gallici Rubri ℔i decoquendas præcipio ad caſum tertiæ partis, ac colaturæ cochleare unum alterumve bis terve de die pro ratione ætatis exhibendum curo, donec Paroxyſmi non ampliùs diſcrucient.

Obſervandum eſt inſuper, quod cùm breviora Paroxyſmorum interſtitia in Tertianis & Quotidianis Intermittentibus non ſatis temporis concedant ad ſanguinem febrifugâ Corticis virtute plenè exaturandum, fieri non poteſt ut æger proximum à prima medicatione Paroxyſmum, uti in Quartana ſolet evenire, certò effugere valeat, ſed in his medica-

mentum sæpe non nisi post biduum promissam curationem absolvet.

Animadvertendum autem quòd si æger, non obstante abundanti cautelâ superius tradita, nihilominus recidivam patiatur (quæ in Quartana ipsâ rariùs accidit, quàm in Tertianis vel Quotidianis) tamen prudentis Medici erit non nimiùm pertinaciter insistere methodo Corticis per dicta intervalla exhibendi, sed pro suo judicio aliis modis curationem aggredi; cui præ cæteris *Decoctum amarum*, quod appellant, magnopere conducere vulgô creditur.

Diætam quod spectat cæterumq; regimen, nec à cibo nec à potu arcendus est æger, qualis qualis is demum fuerit qui ad stomachum facit; Fructibus tamen horariis, & Liquoribus frigidis (utpote & infirmandæ sanguinis massæ & Febri postliminiò reducendæ admodum conferenti-

bus) ſemper exceptis. Veſcatur itaque carnibus eupeptis & euchymis, & vino modicè utatur pro potu ordinario; quâ re ſolâ ægros nonnunquam reſtitui, etiam eos quorum corpora frequenti febris recurſu communita ſalutiferam aliis corticis vim eludebant. Neque verò ſe temerè auræ frigidiori committere debet æger, donec ſanguis priſtinum vigorem de novo obtinuerit. Vitandæ autem ante omnia Evacuationes qualeſcunque, cùm vel blandiſſima Catharſis, quinimò Enema è lacte Saccharato in morbi diſcrimen certiſſimè, fortè in morbum ipſum denuò ægrum conjiciet. Hæc habui de Peruviani Corticis uſu ſummatim dicenda: Neque enim Remediorum pompæ libuit indulgere: Cùm ſanè qui aliquid Cortici adjiciunt præter vehiculum eidem in ventriculum tranſmittendo neceſſarium,

rium, aut ex ignorantiâ peccant, ut mihi videtur, aut dolo malo, à quo Vir Probus ex animo abhorrebit; qui cùm pars ſit ejuſdem communis naturæ, ut ὁμοφύλοις fraudem faciat nullo unquam privato ſuo commodo poterit adduci.

Quod ſupereſt, ſi ætati placuiſſet ad ea animum advertere quæ annis abhinc quatuor in Hiſtoria Acutorum Morborum tradideram (quæ & ante illud tempus mihi innotuiſſe omninò eſt credibile) quo pacta ſc. Cortex in interjectis paroxyſmorom ſpatiis debuerit miniſtrari, tum poſtea repeti ægro jam convaleſcente, viverent fortaſſis haud pauci eorum quos jam terra tegit; ut ut homines vilipendant tenues ſanè illos conatus noſtros communi omnium bono dicatos, & monita ſpreverint ibidem dictata verbis inſequentibus, quibus ea breviter continentur quæ hîc

fusiùs explicare visum est, *viz.*

Curandum est ante omnia ne præmaturè nimis hic Cortex ingeratur, ante sc. quàm morbus suo se Marte aliquantisper protriverit (nisi collabescentes & jam fractæ ægri vires eundem temporiùs sumendum esse dictaverint) neque enim illud solum est metuendum ne à præpropero ejus usu inefficax iste reddatur & spem ægri fallat, sed etiam ne de ægri vitâ agatur, si sanguini omni fermentationis nisu se despumanti derepente injiciamus remoram. Proximo Loco, neque Catharsi, multò minùs Venæ-sectione, subducenda est materiæ Febrilis pars aliqua, quò liberiùs cortex suo fungatur munere: cùm enim ab utrâque labefactetur quadantenus œconomia corporis, eo promptiùs certiúsque recrudescent Paroxysmi, evanescente semel pulveris vi. Mihi etiam magis è re fore videtur ut sanguinem dicto medicamine sensim longioreque à Paroxysmis intervallo leviter inficiamus,

ciamus, quàm ut uno omnino ictu Paroxysmum jam instantem tentemus confodere; hoc enim pacto & plus temporis remedio conceditur quo suum opus pleniùs absolvat, & evitatur quicquid id est periculi quod ægro poterit oriri ex subito isto atque intempestivo nimis sufflamine, quo Paroxysmum jam invalescentem atque omni se ope exerentem conamur opprimere. Postremò brevibus istis temporis intervallis repetendus est Pulvis, ut non protinus evanescat prioris dosis virtus antequam altera exhibeatur: crebrâ enim repetitione istâ εὐεξία tandem recuperabitur, profligato in solidum morbo. His adductus rationibus hanc ego methodum cæteris antepono, Peruviani corticis ℥i. cum syrup. Rosar. rub. ℥ii. misceatur; æger verò quantitatem Nucis moschatæ majoris mane & serò quotidie devoret diebus à genuino Paroxysmo vacuis, donec confectionem omnem absumpserit. Repetatur porrò ad tres alias vices interjectis

semper

ſemper diebus quatuordecim. Morb. Acut. Hiſtor. Sect. 1. Cap. V.

Annus 1679. Sequenti anno (nempè 1679.) ſub initio Julii eædem Febres de novo vires redintegrabant, & quotidiè increbreſcentes menſe Auguſto quàm immaniſſime debacchabantur, ac magnam ſtragem edebant. Cùm autem de his jam fuſiùs egi, nihil ampliùs adjiciam, niſi quòd *Novo Epidemico* à manifeſtâ aeris craſi pendenti ſub menſe Novembris prorſus locum cedebant.

Etenim unà cum *Novembri* ſubingrediebantur *Tuſſes* cæteris quos mihi contigit obſervare annis ἐπιδημικώτεραι, cùm in ſingulis ferè familiis univerſi laborarent. Harum aliæ opem medicam non magnoperè deſiderabant; aliæ verò pulmones ità vehementer agitabant, ut æger ventriculi contenta per os ejicere ſubinde cogeretur, vertigine inſuper cor-

rep-

reptus, à nisu violentiori & laborioso. Primis ferè diebus Tussis, siccam æmulans, nullam materiam spectabilem exantlavit, mox ætate auctior nonnihil; atque ut verbo expediam, tum in eo quòd parciùs expectorarent ægri, tum etiam conatu vehementiori, & paroxysmorum duratione ad *Tussim puerorum Convulsivam* mihi propiùs accedere videbatur, nisi quod mitiùs aliquantùm sæviret. In hoc saltem Convulsivam superabat, quòd & Febre, & solitis ejus symptomatis stipata ægrum invaderet, quæ in Tussi puerorum nondum me vidisse memini.

Solenne sit licèt Tusses sub Hyemis adventum affligere, mirabantur tamen omnes eas hoc anno ita præter solitum increbrescere: quod quidem hâc præcipuè de causâ arbitror contigisse. Quùm mensis *Octobris* crebrioribus quàm solebat, & fer-

fermè continuis permaduiſſet imbribus, & ſanguis hominum tempeſtati conſentiens particulas crudas atque aquoſas affatim imbibiſſet, tranſpiratione per cutis ſpiracula à primo frigoris inſultu prohibitâ, Natura colluviem hanc ſeroſam vel per ramos Venæ Arterioſæ, vel, quod alii volunt, Aſperæ Arteriæ glandulas eliminare ſategit, & tuſſis ope explodere.

Curatio ritè ut inſtitueretur, quoties ſc. Medico fuit opus, tam per Venæſectionem, quàm Catharſin evacuandum eſſe nullus dubitavi: Neque enim aliâ aliquâ methodo æquè commodè ejiciuntur redundantes ſeri particulæ ac per Phlebotomiam & Cathartica, quæ tam inſigniter vaſa emulgent. Remedia *Pectoralia* quod attinet, (præterquam quòd eorum uſu gratificamur ægris) non intelligo quo pacto amoliendæ

Tuſſis

Tuſſis cauſæ queant conferre; cùm omnis eorum actio vel in incraſſanda materia, quoties juſto tenuior vim expultricis facultatis eludit, vel in eadem attenuanda, quoties ob viſciditatem ægriùs expuitur, poni videatur. Id certò ſcio inutiliter in his tantum temporis impendi; nonnunquam etiam ſanguinis maſſam eò uſque debilitari à retentis particulis ſeri naturæ inimicis, pulmoneſque inſuper Tuſſi irritatos ita conquaſſari motu violento ac ferè continuo, ut non rarò via ſternatur ad Tabem; à cujus inſidiis celeritate Curationis æger vindicari debuerat. Neque multo tutiùs adhibentur Sudorifica, à quorum uſu æger nonnunquam in Febrem incidit; nonnunquam etiam particulæ ſanguinis facilè inflammabiles ita Pleuræ impinguntur ut accendatur Pleureſis, quod per decurſum dictæ Tuſſis Epidemi-

demicæ ingenti vi hominum cum suo magno periculo contigit.

Sanguinis itaque è brachio eduxi quantitatem moderatam; Epispasticum satis amplum ac forte posteriori cervici applicandum curavi, quo materiæ peccantis pars aliqua aliò derivari possit. Posthæc Catharticum è Lenioribus, Infusionem sc. *Sennæ*, *Rhei*, cum *Manna*, & *Syrup. Ros. Sol.* quotidie exhibui, donec vel prorsus convalesceret æger, vel admodum imminuerentur Symptomata. Vel, si Potio minùs ægro arrideret, *Pil. Coch. major* ℈ii. quotidiè devorandos imperavi, horâ scilicet quintâ matutinâ superdormiendo.

Hâc etiam Methodo, Phlebotomiâ scilicet & repetitâ Catharsi, eâque solâ expugnatur *Tussis Puerorum Convulsiva*; malum aliàs pertinacissimum & penè insuperabile. Alii

quid valeant hîc præſtare planè neſcio, me in variis atque omnis ferè generis remediis operam non ſemel perdidiſſe ſatis ſcio. Sed leniora tantùm Cathartica hîc conveniunt, eaque cochleatim ſunt ingerenda pro ratione ætatis. Quæ quidem κατ' ἐπίκρασιν evacuatio eo nomine, ut arbitror, dictæ Tuſſi medetur, quòd ſcilicet, licèt non multum humoris ſeroſi in Pulmonibus inveniatur, fervidiores tamen & ſpirituoſi Halitus è maſſa ſanguinis in pulmones ſtatis temporibus tranſmiſſi atrociores illos tuſſiendi Paroxyſmos in tenellis excitent. Horum autem in pulmones impetus haud aliâ methodo æquè ſiſti poſſe videtur & præcaveri, atque hâc quâ motus priori contrarius (per viſcera ſcilicet) morbi cauſæ conciliatur.

Verùm in Morbis *Epidemicis* cujuscunque demùm generis sint, (si modò recèns adhuc ægrum corripuerint) summopere cavendum ne alvus ei ducatur nisi misso priùs sanguine. Qui enim Morbi à Constitutione aeris Epidemicâ pendent, aut jam Febres sunt, aut in earum classem levissimâ de causâ transeunt; cum ex tumultu in sanguine & humoribus à Catharsi vel lenissimâ excitato, & subsequente calore facilè accendatur Febris, quam aliàs Natura propulsasset consuetis materiæ morbificæ evacuationibus; *Gravedine* ex. gr. aut *Tussi* in hoc de quo jam agimus Epidemico; aut *Diarrhœâ* quoties Febris cum illa faciens epidemicè grassatur. Idem potest dici de quacunque alia aeris Constitutione quâ corpus ad certum aliquod Febris genus determinatur; quæ quidem non semper actu inva-

dit,

dit, ſed benignioris naturæ ductu, morbi fomes è ſanguine, mediante evacuatione aliquâ ejus Genio accommodâ, exturbatur. Hoc conſtanter aſſero, quantumlibet mos jam obtineat exhibendi Cathartica ante celebratam Venæ-ſectionem, vel quod adhuc eſt periculoſius, eâ penitùs omiſsâ. Licèt enim objiciatur fæculentias in primis viis ſtabulantes toties in vacuas venas propelli, quoties detrahitur ſanguis, alvo non prius ſubductâ, certiſſimum tamen eſt evacuationem quam iſti præmitti volunt nullo modo reſarcire poſſe injuriam ſanguini illatam à tumultuante Carthartico Phlebotomiæ præmiſſo. Atque negari non poteſt Catharticum mox à dempto ſanguine aſſumptum longè mitiùs vim ſuam exerere, neque perinde ſanguinem vel calefacere vel exagitare, atque idem ſolet ſi Phleboto-

miam præcedat. Neque paucos, ex Infantibus maximè, vel ob ignoratam hanc rem, vel neglectam periisse existimo.

Atque hoc mihi suffragante experientiâ multiplici compertissimum est. Experientiâ inquam, optimâ duce & magistrâ: ad cujus leges & normam nisi exerceatur Medicina, eam prorsus exulare satiùs esset. Luditur enim, quod ajunt, de corio Humano plus satis, cùm hinc Empirici, neque Morborum historiam, nec Methodum medendi callentes, & Receptis tantùm freti; isthinc Sciolorum vanissimi spem omnem in affectato Artis ambitu, & speculationibus utrinque pari ferè momento disceptatis ponentes, quasi junctis viribus majorem edunt stragem, quàm ederent morbi eorum destituti auxilio. Ea demum Praxis, eaque sola ægris mortalibus o-

pem

pem feret, quæ Indicationes curativas ex ipsis morborum Phænomenis elicit,dein firmat experientia : Quibus gradibus magnus *Hippocrates* ad cœlum ascendit. Et si dictâ Methodo Ars Medica à quoquam traderetur, licèt morbi unius aut alterius Curatio cuilibet è vulgo possit innotescere, integra tamen Ars quaqua patet homines prudentes & peritos etiam magis exquireret quàm in statu hodierno, neque vel minimum Artis honori exinde decederet : Cùm enim subtilitas longè accuratior in Naturæ operationibus (in quarum observatione verâ Praxis Medica fundatur) quàm in Arte aliquâ, Hypothesibus etiam luculentissimis suffultâ, inveniatur, medendi Ars quam præcipit Natura rude Vulgi ingenium longiori intervallo superabit, quàm ista quæ à Philosophia docetur. Fidem hîc mihi facient

Febres, quæ duas è tribus in Medicina facienda partes occupant, & quemvis mihi arbitrum constituo, vel mediocriter cogitationibus indulgere solitum, vera dicam necne. Quis enim vel ex insulsissimis Empiricis est qui se huic morbo curando imparem fatebitur, si id tantum agendum est ut duabus istis Indicationibus Curativis quæ vulgò obtinent fiat satis? Nempè ut Sudorificorum ope exterminetur materia morbum committens, & symptomatis eatur obviam quæ ejusmodi evacuationibus superveniunt. Certissimus enim est, *Theriacâ Andromachi*, *Pulv. è chelis Cancr. comp. Aq. Epidem.* &c. intrò assumptis, unà cum regimine calidiori sudores posse propelli; quem sibi scopum unicè proposuit in hujus morbi curatione, maximè si fortè *Malignitatis* nomen auribus usurpaverit. Et ad mitiganda

ganda quod attinet ſymptomata, *Diacodium* in promptu eſt quo ſomnus invitetur, quoties urgeant Vigiliæ; *Enema* quoties alvus non reſpondeat, & ſic de cæteris. At nec ipſus valet comprehendere ſuo Marte, nec è Medicorum præſcriptis ediſcere, quæ demum illa ſit Febris ſpecies quam debellare ſatagit; ſi modò credamus (credent ſaltem fortè Poſteri) varias dari Febrium ſpecies, quarum ſingulæ ſuam ſibi methodum medendi à reliquis diverſam ferè poſtulant; Unam inſuper eandemque Febrem, cujuſcunque ſit generis, uno modo ubi primùm aggreditur, atque alio paululùm diverſo per ſingulos gradus quouſque graſſabitur tractandam eſſe. Quo pacto Indicationes Curativas ab hoc vel illo Phænomeno minùs inſigni mutuabitur naturalem morbi Hiſtoriam ignorans (quæ ſola ve-

ram medendi rationem indigitare poterit) cùm nequeat dijudicare an hoc vel aliud Phænomenon à Curandi quam adhibet Methodo, an ab ipſo naſcatur morbo? Dies deficeret enumerantem varia & ſubtiliora illa minutioraque quæ in hoc atque in aliis morbis curandis obſervanda occurrunt: quæ cùm tot ſint & tanti momenti ad liberandos à morte homines, ſemper licebit Poſteris & ſeris Nepotibus aliquid adjicere iis Obſervationibus, quibus traditur varietas penè infinita operationum naturæ in Morborum productione, & Curativæ Indicationes ex eo fonte depromendæ enumerantur. Non itaque vileſcet Ars ſi quid hujuſmodi lucem aſpiciat, quin potiùs illuſtrabitur, & difficilior reddita non niſi ſapientes & ſubacti judicii viros in filiorum numerum cooptari ſinet. Sed hæc obiter.

Tuſſes

Tusses modò dictæ, si imperitè tractarentur, *Febrem* accendere solebant ei haud absimilem quæ Hyeme Anni 1675. adeò epidemicè grassabatur, & cujus historiam tradidi Sect. quintâ Cap. quinto libri nostri de *Morbis Acutis*. Sed cùm Febris hæc soboles tantùm esset ac effectus Tussis Epidemicæ, eâdem ipsâ methodo Febrem, felici semper cum successu, aggressus sum quam in Tussis curatione suprà descripsi; nempè Venæ sectione, Epispastico cervici apposito, & Cathartico deindè tribus auroris exhibito. Quamlibet enim in Tussi sine Febre nullum præfiniebatur tempus quamdiu æger purgandus esset (utpote quæ continuari deberet, ut suprà notavi, donec vel prorsus convalesceret, vel admodum imminuerentur symptomata) in Febre tamen quæ à Tussi pendebat, purgatio per

per tres dies instituta ei prorsus debellandæ par erat; quod in Constitutione de quâ jam agimus sæpiusculè observavi.

Hîc autem notatu occurrit, licèt hanc Febrem, quando se primùm exerebat, comitarentur defluxiones in Pulmones molestissimæ, post mensem tamen unum vel alterum, cùm colluvies ista seri sensim è sanguine eliminaretur, Febris ejusdem planè indolis hinc indè sine Tussi aliquâ infestabat (non penitus deletâ, sed manente adhuc in sanguine malæ Crasis impressione) ac proinde haud diversam Curationem ab ea quam Tussis comitabatur sibi vendicabat. Verùm eodem quem dixi modo hæc Febris se extendebat usque ad initium Anni 1680. quo hæc conscribo; quo tempore etiam cum anno surgente Febres Intermittentes modò dictæ apparere incipiunt.

Atque hæc fere ſunt omnia, Vir plurimùm Honorande, quæ de morbis Epidemicis Annorum nuperrimè elapſorum obſervavi. In *Rheumatiſmi* verò curatione (nam & de illo etiam morbo quærebas) ſæpenumero mihi ſubiit tecum dolere, quòd non niſi ingenti ſanguinis vi repetitis venæ-ſectionibus eductâ, ea poſſit perfici; unde non tantùm ægri vires pro tempore franguntur, ſed ſi paulò fuerit naturâ debilior, aliis etiam morbis ad annos aliquot obnoxior ferè redditur; cùm poſt illos elapſos materia Rheumatiſmum priùs committens jam in Pulmones depluat, ægro ſcilicet frigore perculſo, vel aliâ aliquâ προφάσει leviori diatheſis latens in ſanguine jam foràs in actum protruditur. His de cauſis experiri ſtatui an ulla alia methodus daretur à reiteratâ toties Phlebotomiâ diverſa, quâ hic morbus poſſit debel-

debellari. Seriò itaque perpendens quòd affectus iste (uti jam pridem in *Acutorum Historia* subinnui) ab inflammatione videatur oriri, quod tum cætera arguunt Phænomena, tum præsertim sanguinis è pertusâ venâ color, ut pote qui Pleuriticorum sanguini per omnia similis est, tandem vero simile esse judicabam morbum hunc Diætâ simplici, admodum refrigerante, & mediocriter nutriente ægro imperatâ, æquè feliciter atque repetitis Venæsectionibus profligari posse; etiam evitatis quæ alteri methodo adjungebantur incommodis: neque me fefellit Diæta è sero lactis Phlebotomiæ loco substituta.

Prægressâ æstate Pharmacopola mihi in viciniâ nomine *Malthus* (Vir probus & ingenio non vulgari) me accersebat. Rheumatismo autem miserè cruciabatur his symptomatis

matis ſtipato. Coxendice primò ad biduum claudicabat, exinde Pulmones dolore tentabantur gravativo cum dyſpnœâ, quæ poſt aliud fermè biduum evaneſcebat; dein caput vehementer cœpit dolere, mox etiam coxendix dextri lateris, quæ omnium prima laborabat; poſteaque, pro morbi indole, omnes ferè tam brachiorum quàm crurum articuli per vices moleſtabantur. Cùm debiliori eſſet & ſicco corporis habitu, veritus ne minùs firmas jamdiu vires & labaſcentes dempto copioſiùs ſanguine prorſus exolverem (maximè cum Æſtas eo uſque adoleverit ut jam metus eſſet ne ſuperveniens Hyems redintegrandis viribus frequenti venæſectione attritis intercederet) imperavi ut ſolo lactis ſero ad dies quatuor veſceretur æger, quibus elapſis præter ſerum lactis pro victu ordinario

panem

panem ſimilagineum conceſſi loco prandii, ſemel nempè in die donec penitus convaleſceret. Tenui hâc Diætâ contentus, ad dies octodecim perſeverabat, niſi quod poſtremis eorum alium inſuper panem pro cœnâ indulgerem. Serum autem è Lactis libris octo domi paratum quotidiè inſumebat, quo ſatis benè nutriebatur. Poſt hos dies cùm non ampliùs urgerent ſymptomata, & jam ſub dio verſaretur, carnes etiam permiſi, Pullorum ſcilicet elixorum, cæteraque εὔπεπτα. Tertiò autem quoq; die ſolo lactis ſero victitabat, donec tandem pancraticè valeret; incommodis quæ ſupra memoravi hac methodo eluſis, quibus decimo abhinc anno peſſimè excipiebatur, Venæſectione ex meo præſcripto in curationis ſubſidium tunc adhibitâ, ac ſæpe repetitâ.

Siquis

Siquis hanc Methodum tanquam rudiorem & Artis laude carentem contempſerit, ſciat is velim, primò leviora tantùm ingenia res quaſlibet vilipendere quòd ſimplices fuerint & apertæ; dein me, vel imminutæ exiſtimationis pretio, publico hominum bono inſervire paratiſſimum. Quibus edico quòd niſi obſtarent præjudicia vulgi nullus dubitarem methodum jam dictam aliis etiam morbis, quorum impræſentiarum nomen reticere libet accommodare. Quod ſanè magis ægris prodeſſet, quàm ſolennior illa remediorum pompa, quæ in jam moribundis, tanquam Beſtiis ut mox immolentur coronatis, malè collocatur.

Quod verò etiam iſta quæ pro viliſſimis habentur & nullius ſunt pretii, accedente eâ quæ in Medico quæritur ſolertia & ἀγχίνοια, hominibus

nibus ab orci faucibus liberandis queant inſervire, exemplo docebo: quod licèt ad morbum de quo jam agimus nihil pertineat, non tamen proſus eſt ἀπροσδιόνυσον, nec ab eo quem mihi propoſui ſcopo alienum. Duobus abhinc menſibus quidam in vicinia me rogabat ut ſervum inviſerem qui haud modicam *Mercurii Sublimati Corroſivi* quantitatem deglutiverat, ſive ignorans, ſive, ut poſtea audivi, ex amore μελαγχολῶν. Hora ferè elapſa erat à qua venenum hauſerat cùm ad eum accederem, jamque os & labia valde intumeſcebant, vehementer ægrotabat, ardente ventriculi dolore, caloreque tantùm non confectus. Ego tres Aquæ tepidæ Congios repetitis hauſtibus ſummâ quâ potuit celeritate & diligentiâ ebibendos imperavi; atque ut toties nova ingeretur copia, quoties ventriculus jam ingeſtam

gestam per vomitum ejecerat: volui etiam ut eluerentur intestina aquâ tepidâ sine ullo additamento copiosè per sedem injectâ, ubi primùm ventris tormina admonerent venenum jam per inferiora exitum quærere. Paruit miser, jam vitæ avidus, & plures etiam aquæ libras quàm præscripseram absorpsit. Amici qui ægro, ut pote in casu insolito, assiderent ab eo didicerunt, quas primùm evomuit aquas gustu perquam acres fuisse, sale scilicet venenato pleniùs exaturatas; singulis autem vicibus rejectas aliquam semper acredinis partem amittere, donec tandem nihil prorsus saperent. Quæ mox urgebant tormina, solâ aquâ injectâ ad modum Enematis leniebantur. Hoc tam nullo rerum apparatu, Benedicente Numine, intra paucas horas convaluit æger, nisi quòd labia non statim de-

tumescerent; ore etiam à veneni particulis quæ aquam quam evomuerat penitiùs infecerant, adhuc exulcerato. Quæ symptomata Diætâ è lacte solo ad quatriduum adhibitâ mox evanuere. Aquam Oleo (quod hîc unà cum opere ignari solent perdere) atque aliis omnibus liquoribus ideo prætuli, quòd cùm ea magis esuriret, exindè magis idonea mihi videretur devorandis salinis hujus veneni particulis, quàm alius quilibet liquor, qui vel crassior esset, vel particulis alieni corporis jamdiu prægnantior.

Sed ut ad *Rheumatismum* revertar. Utut è sero lactis Diæta conveniat Juvenibus, atque iis qui temperatè & cùm consilio vixerunt, tamen inconsultum fuerit virilem ætatem prætergressos, vel vino ac aliis liquoribus spirituosis jam à longo tempore plus æquo addictos hâc

me-

methodo tractare; ut pote quæ in hujuſmodi hominibus ventriculum labefactet, & pariter præ inuſitato frigore ſanguini inducto viam ſternat ad Hydropem. In hoc igitur caſu omnino par eſt ut eo ferè modo quem Libri noſtri *De morb. Acut.* Sect. vi. Cap. v. tradidi, curetur æger: Tametſi ex quo eum ſcripſi, experientiâ didicerim ſatius eſſe poſt ſecundam vel ad plurimum poſt tertiam Venæſectionem Cathartica ſæpè ſæpiùs exhibere atque repetere, donec ſymptomata omnia penitus ceſſaverint, quàm Phlebotomiæ rem totam committere. Etenim ob Catharſin ſuppetias ad everruncandum morbum Phlebotomiæ ferentem, citra ingentem iſtam ſanguinis jacturam ſubſiſtere fas erit: atque porrò locus relinquetur *Paragoricis*, à quibus aliàs, utut ſæviret dolor, ægro temperan-

dum eſſet, cùm illorum uſu figatur morbus, neque tam facilè Venæſectioni cedat. Purgativa verò iſta è *Lenitivis* ſolùm conſtent, ut *Thamarindis*, *Sennâ*, *Rheo*, *Mannâ* & *Syr. Roſ. Sol.* cùm alia quæ ex *Scammonio*, *Zalapio*, &c. parantur tumultum cieant & dolorem exaſperent. At ſingulis veſpertinis poſt peractam Catharſin *Syr. de meconio* ℥i aliquantulum temporiùs quàm id fieri ſolet, propinetur.

Hîc autem commemorare libet, me per conſtitutionem inſtantem obſervaſſe affectum quendam modò *Rheumatiſmum* æmulantem, modò etiam à *Nephritico dolore*, quoad ſæviſſimum lumborum cruciatum, non multùm abludentem, qui cùm Febres Intermittentes excipere ſoleret, tranſlationi materiæ febrilis in muſculoſas corporis partes originem ſuam debebat. Hoc ſymptoma haud diver-

ſam

ſam medendi methodum poſtulabat ab illa quam morbus ipſe cui adhæreret, Febris nempè Intermittens, ſibi vendicabat; cùm à frequenti Phlebotomia & quibuſcunque aliis evacuationibus exaſperaretur illud, atque æger in vitæ diſcrimen conjiceretur. Quod ut nemini imponat, id attingere volui.

Atque hæc ſunt, Spectatiſſime Vir, quæ in his Affectibus de quibus ſciſcitari libuit, ſedulâ obſervatione habeo comperta: quæ ſi aut tibi placuerint, aut profuerint aliis, mihi cedent ex animi ſententiâ; me ſaltem pro tenuitate meâ debitum tuæ Claritati obſervantiæ ſpecimen exhibere conatum mihi ſeriò gratulabor.

Tibi ſemper Addictiſſimus,

THO. SYDENHAM.

Londini,
Febr. 7. 16$\frac{79}{80}$.

Doctissimo Amicissimoq; Viro

THOMÆ SYDENHAM, M.D.

M*Agnum rei medicæ exortum est & lumen, & commodum, Vir Clarissime, ex consummatâ tuâ de Morbis Acutis historiâ, eâque sedulâ observatione, & fidâ experientiâ stabilitâ, non lucri aut famæ aucupio scriptâ, sed sincerâ fide, & mente honestâ; Cùm tibi amplum satis theatrum sit officium fecisse, & præsenti seculo quovis modo profuisse. Ipse hactenus celavi penitus quod volui, at fortassè quid jam parem tibi è longinquo subolet. Qui laudat quod facis, urget ut facias quòd adhuc laudetur. De morbis Acutis scribere summa difficultas est, utpote quos tam rapida volvit rota, ut nisi*

opportuno sistatur sufflamine, in præceps ruat vita, nullis in posterum auxiliis, nullis suppetiis redimenda. Tu singula eorum momenta notas, & quid quovis temporis articulo fieri necesse sit. Opus quidem perfectum, & absolutum, cui nihil addi poterat, nisi majus promiseras, De Morbis scilicet Chronicis. Hi inducias ferent, & tutiores examinandi, & judicandi moras.

Sæpe nobis incidit sermo de propudio illo Morbi Venerei, cujus ignominiosam originem Gentes Europeæ à se invicem sedulò satagunt propellere, & ut ejus magis adhuc occultentur vestigia ad ipsos Indos remotissimos amandant. Scortatorum audit flagellum, furiosæ, & indomitæ libidini aptissimè respondens pœna, eo fortassè fine tardiùs remota, ut tanti constet pœnitere. Et humanitatis, & peccati simul sensu tactus videbatur, qui palam optavit impurissimam hanc luem semel tantùm curari posse. Cùm jam

jam autem ad agyrtas, tonsores, & infimos quosque sciolos ejus sæpè devoluta sit curatio, illi aut fraude, aut imperitiâ magno eam sumptu, majori etiam molestiâ tam diu differunt, & protollunt, ut vitæ planè tædeat inter carnificum tormenta, & longissimas Medicinæ moras protractæ, & ferè levius sit ægrotasse, quàm sanari. Jus igitur promissi, amicè tamen, exigo; præmittas oro, in arrhabonem reliquorum, si quid habes hâc in re confectum. Humaniter, & sincerè explices quâ methodo, quibus auxiliis hoc morbo captus se redimat quàm queat minimo. Satis est ut æger sub Deo, non etiam pejus sub Medico vapulet. Hoc gratum pluribus fiet, & ad me aliqualis saltem pars gloriæ redibit, utpote cujus precibus desideratissimum hoc opus in lucem dederis.

Tibi omni officio addictissimus,

H. PAMAN.

Ex Ædib. Lambeth.
Febr. 12. 16 79/80.

Ornatissimo Eruditissimoque Viro

HENRICO PAMAN M. D.

Divi Johannis Cantabrigiensis Socio, Academiæ Oratori Publico, & in Collegio Greshamensi apud Londinenses in Medicina Professori.

QUanquam eum quem de Acutis Morbis, Vir Spectatissime, nuper edidi tractatum, quæ est tua tàm humanitas, quàm animi in me propensio, ceu opus undique consummatum deprædicare digneris; usque adeò tamen tenuitatis tùm meæ, tùm istius opellæ mihi sum conscius, ut me nihil

nihil aliud egiſſe exiſtimem, quàm viam præmonſtraſſe, quâ qui ingenio magis valent, dictorum Morborum & Hiſtoriam & Curationem queant inveſtigare.

——*Fungor vice Cotis, acutum*
Reddere quæ ferrum valet, exors ipſa ſecandi.

Et profectò ita multiplex, incerta, & delicata, ut ita dicam, eſt natura, atque ita ludit in his morbis producendis, ut unius non ſit hominis, ut ut vivacis, varia eorum φαινόμενα & curationes iisdem accommodatas graphicè depingere. Unum hominem dixi? quid quod vel decem quidem homines per tot ſœcula ſibi invicem ſuccenturiati, atque iidem tum maximâ ingenii vi, tum indefeſsâ induſtriâ præditi, tum etiam in Praxi, quæ numeroſas obſervationes ſuppeditaret verſatiſſimi, perpulchre hîc operam ſuam collo-

care poſſint! Tantum abeſt ut ad Artem Medicam vel pervenerim ipſe, vel me putem perveniſſe.

Mecum habito, & novi quàm ſit mihi curta ſupellex.

Morbos iſtos *Chronicos* quod attinet, quorum Hiſtoriæ perſcribendæ ſpem tibi feceram, ita penitus animo meo inſedit ejus rei ſtudium, ut non tam aliâ de causâ, ſi bene me novi, vitam mihi prorogari exoptem, quàm ut iſtiuſmodi aliquo conamine communi hominum utilitati inſerviam: At verò ſinguli me dies docent quàm ſit arduum cœptum id, & quàm periculoſæ plenum aleæ (mihi præ cæteris qui iſto ingenii acumine atque ſolertia, quibus hîc eſt opus, non ſatis valeo) cùm apud Scriptores rei Medicæ (Divinum *Hippocratem* ſi demas, atque alios pau-

pauciſſimos numero) vix ulla deprehendi queant veſtigia, quibus adjutus per rerum avia ſpinis & ſentibus impedita iter faciam; cùm quæ promittunt ſubſidia Authores & lumina oſtentant magis Ignes Fatui ſint, quàm veræ faces, & in ſalebras potiùs ac præcipitia ſequentem agant, quàm mentem fideliter & rectâ dirigant in genuinâ naturæ Methodo indagandâ atque inveniendâ: utpote quorum ſcripta ferè omnia Hypotheſibus innituntur, quas peperit laſcivientis ingenii & Phantaſiæ luxuria; ipſaque adeò Morborum Phænomena (in quibus eorundem Hiſtoria vertitur) prout ab iis deſcribuntur, ex eâdem Hypotheſεων officinâ prodeunt; quin & ipſa Praxis quâ Morbos aggrediuntur (quod humani generis Peſtis eſt certiſſima & pernicies) ad hujuſmodi Poſtulata componitur, non ad rei

veritatem. Uſque adeò graſſantur, & regnant ferè in ſingulis paginis Cerebroſorum hominum commenta, jacent interim naturæ judicia. Quibus non obſtantibus, ſi vitam Deus atque otium conceſſerit, experiar fortaſſis aliquando quid valeant humeri. Impræſentiarum, ut animum agnoſcas in tui obſequia paratiſſimum, en tibi offero, ceu ejus quod molior operis ſpecimen, diſſertationem hanc, brevem illam quidem de Lue Venereâ, & quam ſolam adhuc prælo adornavi.

Primùm autem id attingere volo, me haud paucos conveniſſe, qui ſive præ ſtudio, honeſto quidem eo, incontinentiores à peccato coercendi metu inſecuturæ pœnæ, ſive ut Caſtimoniæ laudem ſibi arrogarent, non dubitabant aſſerere *Luis Venereæ* Curationem docendam non eſſe. His ego non aſſentior; utpote

qui

qui existimem nullum ferè locum Charitati atque operæ mutuæ relictum iri, nisi ea quæ sibi suâ ipsorum culpâ improvidi accersunt mala, humaniorum officiis sarciantur. Omnipotentis Dei est sontes castigare, nostrum verò miseris pro virili succurrere, atque ægris opem ferre; non autem curiosâ causarum indagatione illos acriùs urgere, aut censorio vexare fastu. Tradam itaque quæ in hoc morbo observavi atque expertus sum; non quò hominum animos deteriores efficiam, sed ut corpora (quòd mihi negotii datum est) reddam saniora.

Luis venereæ Historia. *Lues Venerea* ex *India* primùm *Occidentali* An. Dom. 1493. *Europam* appulit; cùm ante id tempus ne quidem nomine tenus, quantum scire licet, nostro orbi innotuerit: Undè etiam Morbus vulgò censetur iis tractibus *Americæ* Endemius in quos

quos nos primi Colonias deduximus. Mihi verò potiùs è regione aliquâ *Nigritarum Guineæ* conterminorum originem traxiſſe videtur; cùm à plurimis noſtratium, iiſque fide dignis, qui *Inſulas Caribes* dictas incolunt, didicerim, mancipia recèns à *Guineâ* allata, etiam antequam in terram deſcenderint, tum alia ibidem degentia hoc morbo tentari, nullâ copulâ impurâ prægreſsâ; ita ut non raro univerſam aliquam eorum familiam, viros ſcilicet mulieres, liberoſque malè mulctet. Neque iſta Lues quæ affictiſſimos hoſce ſæpe ſæpius invadit, vel hilum à Vènereâ nobis dictâ, quantum ego quidem intelligo, quoad ſymptomata, Dolores ſcilicet, Ulcera, *&c.* habitâ nempè diverſorum Climatum ratione, videtur diſcrepare, licèt nomine prorſus abludat, cùm *The Yaws* ab illis dicatur. At nec

medendi methodus quâ utuntur illi, à noſtrâ abhorret, utrobique enim *Salivatio* ex *Hydrargyro* utramque facit paginam : non obſtante eo quod hîc apud nos dicitur de eximiâ *Guaici* & *Sarſaparillæ* vi quam in natali ſolo exerant, quæ ex longo ad nos itinere tantùm non exhauſta putatur. Probabile itaque mihi videtur *Hiſpanos* qui in Europam primi hunc morbum traduxere, eodem infectos fuiſſe ex contagio *Nigrorum* emptorum in *Africa*, quorum genti alicui (multi enim ſunt populi *Guineæ* confines apud quos invaluit mos ille barbarus homines Europæis mercibus permutandi) *Endemius* eſſe poteſt. Ut ut ſit, contagioſa iſta Lues paulatim ſerpens, has orbis terrarum partes eo uſque inquinavit, ut ſi eâ celeritate graſſaretur adhuc quâ primùm invaſit, intra ſæcula aliquot actum eſſet de genere humano, vel

ſal-

ſaltem Noſocomiis de cætero addictum, prorſus impar eſſet iis rebus gerendis quibus continetur hominum ſocietas: niſi quòd, Vegetabilium inſtar, in alienum à patrio ſolum quaſi tranſplantata, Europæo noſtro non perinde lætatur, ſed languet indies, & mitioribus Phænomenis fatiſcit. Novus apud nos hoſpes cùm eſſet, ſi quem arripuerat, mox omnem ſanguinis maſſam contaminabat, & diris capitis atque artuum doloribus, tum etiam ulceribus variis in partibus ſe prodebat. At verò Centum retrò annis *Gonorrhææ Virulentæ* ſpecie ſe primùm oſtendebat, oſtenditque adhuc, hâc ſibi portâ exitum quærens; nullo alio manifeſto ſymptomate, niſi quòd in perpaucis ulcuſculum in pudendo (vulgò à *Shanker*) primum morbi eſt indicium; cujus virus cùm per Gonorrhæam non eji-

ciatur, ſanguinis maſſam dicto citius pervadit inficitque.

Propagatur autem Venerea hæc Lues vel per *generationem*, undè miſellus Infans ab inquinato parentum altero mala ducit ſtamina vitæ; vel per *contactum mollioris alicujus partis*, quo virulentia atque inflammatio corpori inſinuantur ex occaſionibus hoc in loco dicendis. Primò in lactatione v. gr. vel Infans Nutricem per rariores mamillarum poros, vel Nutrix Infantem per os tenerum inficere poteſt. Secundò Infantes ſi nudi cum inquinatis in eodem lecto dormiant. Licèt enim Adulti quorum caro jam firmior ætate obduruit, vix niſi intercedente impuro coitu, quamvis ſimul dormiant, poſſint infici, Infantium tamen laxior caro & texturæ rarioris venenum facilè excipit, quod non ſemel obſervavi Infantibus à genitoribus, quibuſcum

buſcum dormiebant, infectis contigiſſe. Tertiò autem, partis mollioris contactus maximè in Coitu impuro fit, ac proinde eo præ cæteris modo ſerpit Lues: cùm ſcilicet penis Spiritibus Generationi dicatis turgidus, à Venereo ſive ulcere, ſive etiam puſtulâ in uteri vagina ſtabulante noxam de facili haurit; quorum alterutro intus latente Mulier nihilominus ſana videri poteſt; veneno nempe vel iſtarum partium illuvie ita detento ut ſegniùs invadat ſanguinem, vel per menſtruas purgationes diluto ſæpius, & quadantenus exterminato. Contagio hæc carnoſam virgæ ſubſtantiam, quantum ego judico, primum adoritur, quam quidem corrumpens, eidemque primò inflammationem, mox ulceroſam διάθεσιν ſenſim inducens, efficit ut ſanies, qualem in Gonorrhæâ cernimus, in urethram lentè

extillet: quod ut credam hâc ratione promoveor; ipſe ſcilicet vidi virulentam hujuſmodi materiam per ſubſtantiam glandis poroſam exudare, non per urethram ejectam, nulloque ulcere vel glandem occupante, vel præputium. Tandem verò altiùs penetrans, glandulas *Proſtratas* efferato ulcere ſolet depaſcere; quod haud rarò cernitur in eorum cadaveribus quos hic morbus è medio ſuſtulit.

Gradibus mox dicendis procedit hic morbus. Æger, (ocyùs aut ſeriùs, prout mulier quâcum conſuevit magis minùſve fuerit inquinata, pro ratione etiam temperaturæ μιάσματι excipiendo magis minùſve idoneæ) primùm dolore genitalium inſolito cruciatur cum quâdam rotatione quaſi teſticulorum; poſteà, ſi recutitus non ſit, macula primò Morbillum jam erumpentem magnitu-

nitudine & colore æmulans glandis partem aliquam invadit. Statim ab hujus maculæ exortu, liquor quidam lentè extillat, ſeminis inſtar, qui quotidie à ſeminis tàm colore, quàm conſiſtentiâ recedens, flaveſcit tandem aliquanto dilutiùs ovi vitello; & in Lue Virulentiore intenſioreque non modò vireſcit, ſed & aqueo humori permiſcetur ſanguine affatim tincto. Puſtula jam dicta ulcus tandem fit, primò haud abſimile Apthis Infantium ora obſidentibus, quod indies latiùs & profundiùs depaſcitur, ſupervenientibus orificii callo & duritie. Animadvertendum eſt autem quod memorata puſtula rarò Gonorrhæam comitem habet in iis qui aut jam pridem Gonorrhæâ laborarunt, aut recutiti ſunt; utpote quorum Glans tum ab aere cui expoſita eſt, tum à frequenti linteorum attritu
 indu-

indureſcens, noxam non ita facilè ſuſcipit. Hujuſmodi verpi igitur glandis ulcere ferè non tentantur, ſola Gonorrhæa dicto modo naſcitur atque augetur. Hanc alia mox ſymptomata excipiunt, ut primò magnus doloris ſenſus in pene quoties erigitur, perinde ac ſi validâ manu tranſverſus fortiter conſtringeretur, qui noctu præcipue urget, quoties in lecto æger cœpit incaleſcere: quam quidem conſtrictionem penis dolorificam morbi hujus in hoc ſtatu exiſtentis ſignum παθογνωμονικώτατον exiſtimo. Incurvatur etiam veretrum à fræno jam contractiore, quod cùm in erectione extenditur pro natura ſua, acutiſſimum dolorem adfert. Accedit etiam ardor urinæ, qui plerumque inter mingendum vix percipitur, at vero æger jam à mictu ceſſans per omnem urethræ ductum acriter admodum

uritur, maxime quâ in glandem desinit. Nonnunquam etiam erosâ atque excoriatâ urethrâ jugi puris acrioris fluxu, natura in carne novâ vice jam deperditæ justo occupatior laxam quandam & spongiosam substituit, quæ mole quotidie aucta & sensim indurata, *Caruncularum* excrescentiis ita meatum urinarium infercit, ut tandem lotio non detur exitus; quæ quidem carunculæ nihilominus ex ulceribus sibi adnatis ichorem quendam evomunt, & tum Medico crucem figunt inter curandum, tum ægro magis ipsâ morte timendum malum. Quinimò sæpe accidit ut sanies quæ per Gonorrhæam deplenda erat, vel à motu violentiori, vel Astringentium usu in scrotum deposita, atrocissimum dolorem & Scroti inflammationem accersat, nunc alterutro, nunc utroque ejus latere in molem ingentem elato;

Gonorrhæa interim progreditur tardiùs, at verò urinæ ardor non mitiùs urget. Atque hæc ſunt communiora morbi hujus ſymptomata, manente hoc ejus ſtatu.

At verò quoties ſive Morbi diuturnitate & in dictis partibus morâ contagio ſurſum fertur & ſenſim ſanguini labem imprimit, aut materiâ virulentâ indebito Adſtringentium uſu in corpore retentâ humores putreſcunt, *vera Lues* exoritur, in quâ Tumores ſive *Bubones* ſæpe in inguine comparentes primum ejus gradum conſtituunt. Dolores tum caput, tum artus in articulorum interſtitiis, humeros ſcilicet, brachia, & talos crudeliter laniunt, nullo ordine invadentes, & per intervalla, licèt noctu ægrum lectuli calore perfuſum rariſſimè deſtituant, nec niſi ſub auroram libenter evaneſcant. Cruſtulæ etiam & porrigines varias cor-

corporis partes deturpant. Flavescunt hæ fermè ad instar favi, quo signo à cæteris omnibus queant internosci. Quandoque superficie latiore varia occupant corporis spatia ad eum modum quo *Lepra* in Medicorum scriptis depingitur. Quanto autem magis scabies hæc diffunditur, tanto minùs æger discruciatur. Universa symptomata pedetentim incrudescunt, dolor præ reliquis, qui tandem eo usque exacerbatur ut se nequeat miser diutiùs in lecto continere, sed protinus exiliens, huc illuc in cubiculo cursitet irrequietus fermè donec illucescat. Adde quod præ doloris vehementiâ Cranium atque ossa tibiarum brachiorumque hinc inde attolluntur in perdura tubera, *Exostoses* dicta, excrescentiæ osseæ in equorum tibiis (vulgò à *Spavin*) haud absimilia: quæ quidem ossa tuberculis obsessa jugi dolore

lore ac imflammatione tandem carioſa redduntur & putreſcunt. Ulcera etiam Phagedænica varias corporis partes depopulantur, quæ fauces ut plurimum primò aggredientia, ſenſim per palatum in naſi cartalaginem propagantur, quam mox abſumunt, ita ut is jam fulcro deſtitutus planè concidat. Creſcentibus indies ulceribus & dolore aucto, æger partim indeſinenti carnificinâ enectus, partim ulceribus confectus & putredine vitam trahit cruciatu, fætore, carie, opprobrio moleſtiſſimam, & quavis morte longo intervallo miſeriorem, donec tamdem, pereuntibus per vices membris, lacerum cadaver, & jam ſuperis grave, humo condatur.

Intrinſecam hujus morbi naturam, Eſſentialem quam vocant, niſi quatenus ea ex iſtis quæ jam depinximus ſymptomatis eluceſcit, non mihi

mihi magis perſpectam eſſe arbitror, quàm eſt Eſſentia ſive Plantæ cujuſlibet, ſive Animalis: Quicquid verò de eâ ſit, certò mihi conſtat humorem hunc committentem inflammationis haud mediocris participem eſſe, undè hæc tot malorum Ilias: conſtat etiam dictum humorem evacuandum eſſe, idque iis mediis quorum efficaciæ Experientia, medicorum Magiſtra, ſuffragatur. Cùm nondum inveniatur immediatum aliquod *Specificum* cujus ope ſine evacuatione prægreſsâ Lues debellari queat. Neque enim vel *Mercurius*, vel *Ligna Exſiccantia* dicta, Specificorum titulo ſunt donanda, niſi exemplis in medium allatis probare quis poſſit, vel Mercurium abſque Salivatione, vel Lignorum Decoctum nullo ſubſequente ſudore Luis Venereæ curationem quandoque abſolviſſe.

Utque experientiâ didici sudorifica vulgaria haud minùs profecisse in hoc morbo quàm Lignorum decoctum, ita nullus dubito quin si reperiri possit aliud quid, sive in Regno Vegetabili, sive Animali, quod in excitandâ salivatione pares cum Mercurio vires haberet, pariter etiam ad sanandam Luem valeret. Quandoquidem autem hic morbus adhuc intra Gonorrhææ limites subsistens, longè ab eodem distat cùm jam omnem sanguinis massam contaminaverit, & Venereæ Luis nomen præcisè mereatur, ita etiam Evacuatio quâ Gonorrhææ materia ejicitur, alia prorsus est atque illa, quâ Lues jam formata eliminanda est.

Gonorrhææ virulentæ Curatio. *Gonorrhæam* itaque quod attinet, de quâ primò agemus, in remediis Catharticis, quantum huc usque usu comperimus, Curationis omnis cardo

do vertitur; quorum auxilio vel educitur humor peccans, vel procuratur diverſio ſuccorum corporis naturalium qui aliter hoſti in pabulum cederent. Quamvis autem tum ratio, tum experientia mihi dictant hunc morbum à quolibet demum Cathartico ſæpe diuque exhibito ſanatum iri, ea tamen cæteris δραστικώτερα mihi videntur quæ bilem, maximè verò quæ ichorem ſeroſum fortiter è ſanguine expurgant & ſubducunt. Ac proinde ſolâ *Jalapii radice* pauperibus aliquoties ſubveni, quorum tenuitati & rebus domi anguſtis conſulendum erat. Cùm verò & morbus conſpicuam ſecum trahat inflammationem, & medicamenta purgantia quibus expugnandus is eſt, calida etiam ſint, Diæta refrigerans omnino eſt imperanda à carceribus, quod dicitur, ad metas. Sic itaque ſoleo præſcribere. ℞ *maſſ. Pilul. cochiar. maj.*

maj. ʒiii *Extract. Rudii* ʒi *reſin. Jalap. diagryd. an.* ʒß *cum ſ. q. Opobalſami f. Pil. è ſingulis Drachm.*vi. Quatuor ex his ſingulis auroris deglutiendæ ſunt horâ quartâ vel quintâ (ita ut æger ſuperdormiat) ad dies 12.vel 14. vel etiam plures,donec ſc. urinæ ador & materiæ ſeminiformis color flavus admodum imminuantur; quæ cùm pro voto ſucceſſerint, ſatis eſſe autumo,ſi æger interjecto ſemper die uno, eaſdem repetat ad ſeptimanas adhuc duas; quo tempore elapſo, ſufficit ut bis in ſeptimana ſumantur Pilulæ, donec humor ex urethrâ ſtillare ſolitus prorſus evaneſcat, quod ut plurimum non niſi poſt multos dies contingit. Quamvis enim vulgò affirmetur, quòd ejuſmodi ichor, qui ardore urinæ & flavo materiæ extillantis colore diſparentibus manè præſertim in ſummitate colis digitis compreſſi ad guttulam unam altera-

ramve

rámve cernitur, à debilitate tantùm & à laxitate partium ob diutinam virosi fomitis in eis moram oriatur, miseri tamen experiuntur magno suo malo reliquias has esse contagii non penitus deleti; quod licèt quadantenus subactum, ex levissimâ quâque occasione (à potu scilicet nimio, aut exercitio quolibet vehementiori, aut simili aliâ) novas excitat tragœdias, Gonorrhæâ postliminiò recrudescente, si nempè æger catharseôs molestiam desugerit, nondum extirpato radicitùs morbo.

Si post hujusmodi purgationem Gonorrhæa nondum cedat, ex usu erit loco Pilularum, maxime in iis qui difficiliùs purgantur, potentius aliquod medicamentum subinde intercalare, cujusmodi est Potio sequens, quæ semel tantùm hausta magis aliquando fecit ad sistendam Gonorrhæam, quàm leniora Ca-

thartica sæpenumerò ingesta. *Tamarind.* ℥ß *fol. sen.* ʒii *Rhei* ʒiß *Coq. s. q. aq. Colaturæ* ℥iii *dissolv. Mannæ, syr. Rosar. solut. an.* ℥i *syr. de spinâ cervin. & Electuar. è succo Rosar. an.* ʒii. Vel detur *Turbith minerale ad gr.* viii. tantum bis vel ter, (idque interposito debito temporis spatio, ne fortè oboriatur Ptyalismus) quod quidem remedium in eradicandâ Gonorrhæâ pervicaciori facile primas fert.

Est autem ubi æger à Catharsi dicto modo repetitâ usq; adeò abhorret, ut ne conspectum quidem, vel odorem solum remediorum ferre queat; est etiam ubi corpus ex ἰδιοσυγκρασίᾳ quadam ita pertinaciter purgantibus refragatur, ut debita peccantis humoris quantitas nequeat educi, atque ita dum impensiùs in hoc laboratur nullo cum fructu, Lues tandem obrepit, quæ eos sæpissimè ægros adoritur, quorum corpora catharticis

for-

fortiùs obſiſtunt; cùm ita ſe res habeat, *Enematis* agendum eſt, quibus injectis utrique indicationi, humoris ſcilicet tum expurgandi, tum ab affectâ parte derivandi ſatis fieri poteſt. Quinetiam hæc Methodus expeditior eſt nonnunquam præmemoratâ iſtâ, at non æque tuta, me judice; cùm prior illa licèt diuturnitate moleſtior, minùs tamen habeat periculi nequa contagioſi fomitis particula in viſceribus hæreat novos datura tumultus; Hoc verò incommodum facillimè evitatur, ſi Cathartica per os aſſumpta diebus ab uſu Clyſterum liberis, mutuam iis operam commodent.

Hâc itaq; viâ incedo, Pilulas jam prædictas, aut alias ejuſmodi duabus tribuſve auroris continuis exhibendas curo; poſteà Enema ſequens manè, & horâ quintâ pomeridianâ quotidiè injiciendum, donec penitùs ceſſave-

rint ſymptomata; niſi quod ſemel aut bis in hebdomade Catharticum impero, miſſo die iſto Clyſtere. ℞ *Electuar. è ſucco Roſar.* ℥vi. *Terebinth. Venet. vitello ovi ſolut.* ℥ß. *diſſolvantur in aq. Hordei* ℔i. *Colaturæ adde Syr. Violac.* ℥ii *m. f. Enema*: Singulis etiam noctibus *Opobalſami* vel *Balſami è Mecha gut.* xxv. ſacchari fruſtulo exceptas concedo, ſub lecti ingreſſu; quod quidem medicamentum, cùm *Terebinthinæ* quoddam genus ſit liquidum ac purum, iiſdem quibus illa facultatibus pollet, & ulceroſæ genitalium diatheſi apprimè ſuccurrit; hujus itaque defectu *Terebinthina Cypria* ad quantitatem avellanæ dictis temporibus devoranda ſubſtitui poſſit.

Procedente Curatione, quâcunque ea demum methodo tentetur, ægro cibis omnibus ſale conditis, vel aliàs dyſpeptis (quales ſunt carnes Bovi-

Bovinæ, Porcinæ, Piſces, Caſeus, Radices, Olera) & fructibus horariis quibuſcunque interdico; quibus ſubſtituo carnem Vervecinam, Vitulinam, Pullorum, Cuniculorum, & cætera εὔπεπτα· Volo etiam ut vel his parciſſimè utatur, tantùm ut ægri vires non labaſcant. Potus, vino in genere abdicato, ut & liquore omni ſive ſpirituoſo, ſive aceſcente, *Hydrogala* eſto, ex tribus aquæ coctæ partibus & lactis unâ: niſi quòd in prandio & cœnâ Cereviſia tenuis in parvâ quantitate poſſit indulgeri. Ad contemperandam inſuper inflammationem, & mitigandum ardorem urinæ, refrigerantem aliquam *Emulſionem* ad ſequentis normam compono, in Purgationum interſtitio frequenter potandam. ℞ *Sem. Melon. Pepon. an.* ℥ß. *ſem. Papav. albi* ʒ ii. *Amygdal. dulc. excorticat. n.* viii. *contund. ſimul in mor-*

tario marmoreo, ſenſim affundendo aq. Hord. ℔iß. *Colaturæ adde ſacchari Cryſtallini q. ſ. m. f. ſ. a. Emulſio.*

In temperamento admodum ſanguineo, & affectu pertinaciore, poſt menſem catharſi datum, aut circiter, ut plurimùm ſanguinis Uncias octo vel novem è brachio dextro detrahendas ſuadeo; ut maturiùs celebretur venæſectio author non ſum, ne hâc προφάσει contagium penitiùs inſeratur. *Injectiones* in urethram non magni facio, utpote quæ ſive acrimoniâ ſuâ mordaci, ſive ſtipticitate non raró magis officere ſoleant, quàm prodeſſe: veruntamen ſub morbi exitu *Aqua Roſacea* in pauca quantitate poteſt injici.

Hâc methodo, quæ mihi ſemper pro voto ceſſit in Gonorrhæâ ſanandâ, meliorem nondum comperi; maximè in iis qui facilè purgantur.

In

In iis enim qui purgantur ægriùs, curatio, licèt nunquam fallax, tamen non nisi post longum temporis spatium perficitur. In his itaque acuenda sunt Cathartica, tum etiam repetenda sæpiùs, atque in eorum usu diutiùs est perseverandum, aut Clysteres modo jam signato usurpandi. Etenim Catharsis hîc ad instar omnium est. Atque in hoc affectu, si in alio quopiam, verè asseritur, quòd qui mundificat bene, bene sanat: modò ab *Aquis Mineralibus* sibi temperet, quas certò mihi constat morbi reliquias è corpore eliminandas vi astringente & plus satis sanativâ arctiùs constringere, & quasi clavo figere trabali; unde quòd sæpius observavi, Scroti tumores enascebantur quoties in morbi principio, vel statu, pejoraque adhuc symptomata ut Carunculæ, *&c.* si quando sub ejus exitu pota-

rentur. Quod quidem ego fidenter assero, quantumlibet ex more hodiè recepto Aquæ Minerales in dicto casu haud rarò præscribantur.

Neque sum nescius quantum se venditent Practicorum nonnulli in hujus symptomatis curatione, quà breviore temporis spatio, quà remediis magni nominis & tituli absolvendâ; interim observatione plus satis frequenti certò deprehendi, materiam, quæ eliminanda fuit, astringentium vi in corpore detentam maximum ægris dedisse malum: ex quo persæpe sanguinis massam de novo subiens ipsam demum Luem parit. Nec majore cum fructu, licèt periculo minore, decoctum *Lignorum exiccantium* usurpatum comperi; quo scilicet sub prætextu *Specificorum*, tum universum ægri corpus, tum præ cæteris affecta pars jampridem nimis incalescentia, ul-

teriùs adhuc inflammabantur; nonnunquam etiam Gonorrhæa quæ paulò antè evanuerat, quod me obſervaſſe memini, denuò in conſpectu prodiit.

Animadvertendum eſt autem quòd ſi ægri glans Præputio undiquaque contegatur, atque ejuſdem ora præ inflammatione uſque adeò tumida, dura, ac calloſa reddantur ut nullo modo queat reduci, laterem lavat quiſquis Gonorrhæam remediis purgantibus, fortiſſimis licèt, & quotidiè ad nauſeam repetitis, aggreditur, niſi eodem tempore id agatur ut pars ita affecta ad ſtatum ſibi naturalem redeat, ſublatis & duritie & tumore, undè Gonorrhææ novus utique fomes ſubminiſtratur. Quod quidem ego admolior *Fotu* ſequente. ℞ *Rad. Althææ, & liliorum an.* ℥iß. *fol. Malv. Verbaſc. Sambuc. & Hyoſcyam. flor. Chamæmel.*

&

*& Melilot. an. M.*i. *sem. lini, & Fœnugræci an.* ℥ß. *Coq. s. q. aq. font. ut f. Fotus* parti affectæ admovendus per horæ unius spatium bis vel ter in die. Peractâ fomentatione partem affectam *Oleo è semine lini* recenter extracto perungendam curo, deinde *Emplastrum è Mucilaginibus* alutæ agninæ inductum labiis præputii tumidis circumponendum. Quòd si Ulcus vel in ipsius præputii labiis, vel in subjectâ glande hærens suâ callositate facit ut illud non nisi ægrè possit retrahi, præter fotum jam dictum sequens etiam *Linimentum* præscribo. ℞ *Unguent. Basilici* ℥vi. *Unguent. è Nicotianâ* ʒii. *Præcipitat. aq. Ros. lot. & optimè lævigat.* ℥ß. *m. f. Linimentum*, quo lintei rasura imbuatur, & ulcusculo admoveatur semper post Fotûs præscripti usum.

Ubi verò sive quòd justò maturiùs Gonorrhæa sistatur, sive ab exercitio vehementiori, aut aliâ quâcunque de causâ, Scrotum jam morbi sedes ab eadem in tumorem insigniorem attollitur, prædictum Fotum bis in die parti affectæ admoveo, modò non imminuantur & dolor & tumor *Cataplasmate* vulgò noto *ex Oxycrato & farinâ Fabarum*. Hæc dum foràs peraguntur, non desino remediis & Catharticis, & Refrigerantibus introsumptis, tum etiam Diætâ supradictâ hostem urgere; neque mihi religio est quovis morbi tempore sanguinis ℥ix vel x è brachio isto detrahere quod testiculo tumefacto respondet, si tumoris magnitudo & vehementia doloris id mihi suadeant. Atque hæc hactenus de *Gonorrhæâ*.

Cùm

Luis confirmatæ Curatio. Cùm verò eousque invaluerit morbus, ut jam *Venerea Lues*, vel *Lues confirmata* præcisè dici mereatur, alia omnino porta quærenda est, & duriori huic nodo cuneus itidem durior est adhibendus: quandoquidem nullum adhuc experimentum, quod sciam, adferri possit extirpati hujusce morbi, nisi per *Salivationem* ab *Hydrargyro* excitatam: quicquid tam doctorum nonnulli, quàm indoctorum de aliis sanandi modis satis temerè & audacter effutiverint. Cùm itaque *Salivatio* omnem hîc numerum absolvat, id tantum mihi incumbit ut quæ in eâ tum excitandâ, tum etiam regendâ, & ratio (qualis qualis ea demum fuerit) & observatio rationi suffragata mihi dictaverint, edisseram.

In principio autem ne conjecturâ quidem assequi possum quid sibi velint crebra ista monita quibus de

cor-

corpore remediis Catharticis, & Digerentibus, Balneo puta & cæteris id genus, ritè præparando, ita seriò cavetur: Ut de Venæsectione jam taceam, cui nonnulli hîc loci primas deferunt. Quum enim si veritati sit litandum, eo res redigatur ut *Veneno* Salivatio procuranda sit (neque enim adhuc innotescit salubre aliquod medicamentum quo possit excitari, neque æger sine ejus ope in tuto collocari potest) quæritur utrùm corpori constantibus adhuc viribus vegeto & valenti, ac proindè frangendis inimici conatibus haud impari; an eidem missione sanguinis & tenui diætâ jam debilitato rectiùs committatur Venenum. Haud dubiè satius esse duxerit æquus rerum æstimator nihil agere, quàm ita importunè satagendo nocere. Quid quod experientia testatur, nullis evacuationibus, aut alio modo infir-

infirmatos ſalivationis impetum multò melius ſuſtinere, quàm eos quorum quaſi ante prælium inciſi ſunt nervi?

Miſſo itaque damnoſo omni hujuſmodi præludio, ſtatim atque acceſſor *Unguentum* præſcribo *ex Axungiæ Porcinæ* ℥ii, *& Mercurii crudi* ℥i. Neque oleum aliquod è calidioribus, neque aliud quid admiſceo; cùm deterius fiat Unguentum, ſi quod adjecta iſta frænum injiciant, & nihilo efficacius, ſi nihil prorſus agant: Et fortaſſe additamenta ejuſmodi ſub nomine *Correctivorum*, idem hîc præſtant, ſi quid tamen præſtant, quod Catharticis adjuncta, judice experientiâ, ſolent præſtare; tormina nempe excitant, & catharſin reddunt laborioſiorem, à luctâ ſcilicet inter Antidotum & Catharticum, cujus vis omnis purgans in eo poſita eſt quòd naturæ hominis inimicetur. Verùm ut tertiâ parte dicti

cti Unguenti brachia crura & tibias ad tres noctes continuas (primam quâ accersor includendo) manibus suis æger perungat injungo; ita tamen ut neque axillas, neque inguina attingat uspiam, & abdomen panno laneo tenuiore circumposito & posteriùs consuto, à linimenti contactu diligenter muniat. Aurorâ illâ quæ postremam inunctionem proximè insequitur exhibeo *gr.* viii. *Turbith. mineralis in conservâ Rosarum rubrarum.* Post tertiam inunctionem, vel saltem post assumptum Turbith Minerale, gingivæ ut plurimùm intumescunt, & Ptyalismus suboritur: id jam medico negotii tantùm est ut gradum salivationis scrupulosè expendat, nè invocatis temerè suppetiis, salivationem eo usque evehat ut æger de vita periclitetur. Ubi jam Ptyalismus statum debitum fuerit adeptus (in quo expu-

untur

untur ut plurimùm libræ quatuor ſpatio Nycthemeri) vel ſymptomata, etiamſi parciùs expuat æger, evanuerint (quod plerumque contingit poſt quartam diem à ſtatu ſalivationis) & induſium & tori lintea aliis, quæ à quo ultimo lavabantur uſurpata aliquandiu fuere, ſunt permutanda: cùm priora iſta ungento infecta ſalivationem & magis quàm erat opus intendere, & longiùs protrahere quàm ægro expediat, apta nata ſint. Quod ſi fortè priùs elangueſcat ſalivatio quàm ſymptomata penitus diſparuerint, extimulanda ſubinde eſt *Mercurio dulci ad* ℈i pro doſi exhibito.

Nonnunquam accidit, præſertim in corporibus εὐμεταβλήτοις, quòd poſt unam vel alteram inunctionem (nempè ſimul ac Hydrargyro ſanguis affici inceperit) natura illicò per inteſtina hunc hoſtem expellere

ſata-

ſatagat, undè non ſolùm dejectiones mucoſæ & tormina ventris, ut in iis qui dyſenteriâ laborant, eveniunt, verùm etiam curatio morbi impeditur, utpote qui ſalivationi tantummodò cedere ſoleat. In hoc caſu à Mercurio ſive extrà applicito, ſive intrà aſſumpto, prorſus abſiſtendum, donec hæc Symptomata penitùs evanuerint; quæ ut faciliùs amoveantur utile erit ut *Diaſcordii* ſeſqui-drachmam æger aliquoties devoret, atque porrò ut *Corroborantium* ex *Cephalicis* & id genus aliis, vino Hiſpanico coctorum vaporem recipiat in ſellâ perforatâ.

Convaleſcente de cæteris ægro, niſi quod os adhuc exulceretur (qui genuinus eſt ptyaliſmi fructus) ſalivatio quæ jam indies imminuitur, nec purgatione, nec alio modo quocunque ſiſtenda eſt: fieri enim poteſt ut etiam poſt conſopitum dolo-

rem, atque exiccata ulcera aliquid de morbi ſomite adhuc in corpore deliteſcat, bella denùo moturum, niſi ſibi permittatur ſputatio illa moderata, quæ poſtquam redintegratâ ſanitate homo ſe auræ liberiori aliquandiu expoſuerit, deſitura eſt. Periculoſum itaq; eſſe arbitror Ptyaliſmi jam abiturientis & mox evaniturí reliquias vel *Catharſi* deducere, vel *Lignorum decocto* exiccare velle; à quâ Praxi, quæ vulgò obtinet ſpecie vel Mercurii è corpore eliminandi, vel corrigendæ ejus malignitatis, naſcuntur ſine dubio frequentes iſtæ *Recidivæ* quæ miſeris accidunt, ſanitatem tandem aliquando poſt tantum impenſarum, tot exantlatos labores, tantum tædii devoratum anhelantibus; ad quam etiam certò perveniſſent, ſi ſalivatio non niſi ſuo tempore determinaretur. Longiùs itaque conſultius eſſet, ptyaliſ-

aliſmum promovere *Mercurio dulci* ſemel in hebdomade exhibito, etiam poſtquam omninò convaluerit & jam ſub dio verſetur, quàm eundem præmaturiùs inhibere.

Quantumlibet autem à catharſi in ſalivationis declinatione ob jam dictas cauſas abhorream, fieri tamen poteſt ut in ejuſdem ſtatu ea nec prætermitti poſſit, nec debeat, quoties ſcilicet re malè geſtâ, eouſque fuerit evecta ſalivatio ut jam ægri vitæ metuatur: quo in caſu non tutum modò eſt, ſed & neceſſarium etiam Cathartico ingeſto ptyaliſmum ad eum gradum deprimere, ut cum ægri ὠφοεία procedat, qui deindè ſuo juri relinquendus.

Si quis jam quærat an nudâ Salivatione contenti eſſe debeamus, nec Catharticis, nec aliis remediis ſolennibus in uſum, poſt eam peractam, revocatis? Reſpondeo, præter jam

dicta, quibus & ratio astipulatur, & experientia, me velle doceri quam ob causam magis sit necessarium purgare post Salivationem, quàm Salivationem excitare post Catharsin, cùm remedia purgantia (*Scammoniata* maximè & id genus acria) malignitatis quidpiam in corpore relinquant, quod naturæ tamen committimus, cujus vi tandem subjugatur istud quicquid est veneni, eo scilicet qui purgatus fuit ad regimen consuetum, exercitium, & liberiorem aeris usum se recipiente. Atque id porro libenter scire velim, quâ demùm arte freti Mercurii reliquias per Catharsin expellere conamur, cùm genuinam illam ac propè unicam methodum (per salivationem scilicet) quâ natura id efficere solet ac debet, non solùm negligamus, sed etiam impediamus? Hujusmodi autem hallucinatio-

tiones minimis iſtis rationis ſcintillulis imputandæ ſunt, quibus nos miſeri mortales tantùm præditi, ad veritatem in profundo demerſam non penetrantes, quamlibet ejus umbram & ſpeciem amplectimur, pro Junone, quod ajunt, captantes nubem; mox colloquia miſcentes, præjudicia malè fundata ita penitus nobis invicem infigimus, ut tandem phantaſmata noſtra & delirantium inſomnia pro principiis Apodicticis haberi velimus; cujus ſpecimen, ni fallor, præ manibus nobis eſt.

Quamvis autem in pleriſque Curatio modo jam dicto abſolvatur, *viz. Inunctione* per tres noctes continuas, & exhibito *Turbith Minerali* aurorâ iſtâ quæ poſtremam excipit, *Mercurio* item *dulci* ad vices aliquot, Ptyaliſmo fatiſcente; ſeriò tamen animadvertendum eſt in quibuſdam reperiri idioſyncraſiam

ſive temperamentum quoddam peculiare tam ſalivationis reſpectu, quàm purgationis (atque eadem plerumque in iiſdem, ut qui ægre purgantur, ægrè etiam ad ptyaliſmum perducüntur) ita ut in nonnullis Methodus laudata vix gingivarum exulcerationem queat efficere, multò minùs ſalivationem eam procurare quæ malo eradicando par ſit. In hujuſmodi ægris Medico ſummopere cavendum eſt ne animo nimiùm obſtinato ſalivationem importuniùs urgeat, recalcitrante naturâ, atque ab iſto evacuationis genere prorſus abhorrente; quod qui minùs intellexere ægros haud paucos letho dederunt: Etenim in corporibus ita factis, quotieſcunque medicamenta ſive externa illa fuerint, ſive interna pertinaciter ingeminaveris, loco ſalivationis perfectæ nil præter ventris tormina, & de-

dejectiones dysentericas obtinebis, naturâ per hanc portam Hydrargyri virus amoliente; vel dolores ventriculi & ægritudines, sudores frigidos, horrendaque alia symptomata accerses, ita ut æger tantùm non agat animam, fortè etiam mox eam evomat. In his licèt medico concedi possit, ut postquam ad dies quatuor vel quinque à postremâ inunctione salivationem frustrà præstolatus fuerit, inunctionem jam sæpè dictam, & Turbith Minerale denuò repetat (interjectis inter singulas inunctionum vices diebus aliquot) religiosè tamen cavere debet, nè cùm tanto conamine salivationem incassum sollicitaverit, eam per vim invitæ naturæ extorquere pergat. Hic itaque modus, quantum ego judicio valeo, Medico tenendus est, ut ubi primùm vel ægritudo ventriculi, vel ventris tormina succedant, statim

ſibi temperet à remediis adhibendis donec ea penitus evanuerint ſymptomata; pluribus enim & fortioribus remediis ad cogendam φύσεως ἀντιπραττούσης ſalivationem accumulatis, Dyſenteria certò certiùs tormina ventris, & ventriculi ægritudinem Mors excipiet. Cùm ex adverſo ſi lentè feſtinet, & moras trahat, *Mercurii dulcis* ℈i ſemel aut bis in ſeptimanâ exhibendo, vel per ſe, vel cum ʒi *Diaſcordii*, ſi æger in Diarrhœam propenſior ſit, tandem aliquando cum bonis ægri rebus optatâ potietur arenâ. Quantumvis enim ptyaliſmus ad plenum nunquam aſſurget, æger tamen copioſiùs quàm pro more ſolito expuet, & fœtor juſtæ ſalivationis comes neq; imminutiorem hanc deſtituet: unde evincitur ſanguinem & humores eam ſive putrefactionem, ſive alterationem, quæcunque ea demum

ſit,

ſit, attigiſſe, quæ vel parit ſalivationem, vel cum ea naſcitur. Atque hâc Methodo univerſa hujus morbi ſymptomata tandem expugnabis, conceſſo utique debito temporis ſpatio.

Obſervandum eſt autem, quod licèt ſalivatio remedia alia, qualiacunque ea fuerint, in extirpandâ *Lue confirmatâ* longè exuperet, *Gonorrhæam* tamen cum Lue concurrentem neutiquam valet ſanare; nec ſiſtetur illa, hâc jam penitus devictâ: unde rectè colligitur nullam vim ſpecificam Mercurio ineſſe quâ Venerea Lues immediatè debellari poſſit: quamlibet *Specificum mediatum* fortè dici mereatur, in quantum mediante ptyaliſmo morbum expellat: pari fermè καταχρηστικῶς (quod aliàs ſubinnui) atque Scalpellum Chirurgicum Laterali morbo Specificum queat appellari. Sed ut ad

rem

rem redeam. Quoties Lues & Gonorrhæa unà stabulantur, vel ante Salivationem, vel eâ jam peractâ, Gonorrhææ curatio tentanda est; quod & tutiùs fit, me judice, & faciliùs etiam post finitam salivationem, cùm Luem habens comitem Gonorrhæa ægriùs dometur; quæ verò à prægressâ salivatione quadantenus subacta fuit, minori negotio expugnari soleat. At verò Catharticis religiosè abstinendum est quousque vel minimæ salivationis reliquiæ supersint; Quamobrem *Turbith Minerali* semel aut bis in hebdomade exhibito securiùs rem committemus, quàm aliis Purgantibus quibuslibet, cujus vi promovebitur aliquantulum ptyalismus, dum interim materia Gonorrhæam committens paulatim excernatur.

Os exulceratum, Salivationem passis ita familiare, si vel æger dolori feren-

ferendo par non ſit, vel eo uſque illud excorietur, quod ſæpe fit, ut ſanguine diffluat, nocte dieque vel *aquâ Roſarum Damaſcenarum* vel *lacte aquæ permiſto*, vel *hordei, radic. Althææ*, & *ſemin. Cydoniorum decocto* ſæpiſſimè proluendum eſt. Unicum hoc ſymptoma memorabile, quod ſcio, ſalivationi accidit, ſaltem quoties ea more debito adminiſtratur; & ſanè ſi dolor & oris exulceratio arte aliquâ protelari potuerint, haud multo eſſet moleſtior morbi hujus curatio, quàm eſt aliorum aliquot longè minùs famigeratorum.

Diætam quod ſpectat & reliquum ægri regimen, eadem prorſus in *Salivatione*, ſaltem donec ad finem jam ferè vergat, ac in *Catharſi* imperanda cenſeo: Cúmque ei qui medicamentum aliquod purgans aſſumpſit, id tantum incumbat ut ſe

in

in cubiculo à vi frigoris defendat, & cibis ἀνπέπτοις moderatè veſcatur, nondum mihi conſtat quo nomine vel lecto ſemper addicatur qui Ptyaliſmum ſubit, vel à victu modico arceatur, qui ſcilicet naturæ cum veneno conflictanti vires animumq; addat: unde etiam naturâ tanto oneri ſuccumbente, haud pauci, ſpiritibus atque omni vitæ robore diaphoreſi, purgationibus, & jejuniis ſupervacuis (præter vulnus ab *Hydrargyro* inflictum) tandem penitus exhauſtis, miſerè confecti ſunt: Perſæpè etiam morbo jam pulſo, æger eâ ſpirituum copiâ quâ erat opus ad redintegrandam ſanitatem deſtitutus, præ imbecillitate concidit: aut ſi fortè *Libitinam* valeat effugere, tot tantiſque cruciatibus vitam redimit, ut tanti non ſit vivere. De quibus Poeta è Neotericis haud ineleganter.

Gra-

Graviora morbis patimur remedia;
Nec vita tanti est, vivere ut possis, mori.

Hîc autem in promptu est istam objectionem diluere, quî fit ut nonnulli hoc morbo, (scilicet in statu ejus modò dicto) malè multati in *Galliam* commigrare cogantur ut ab eo liberentur? Cujus rei hanc esse rationem, quantum judicare possum, existimo; Hujusmodi ægris, œconomiâ illorum corporum eversâ ac viribus prostratis, apud nos aer crassus ac humidus resarciendis minùs idoneus est, cùm iste Galliæ, utpotè qui salubrior ac magis serenus, spiritus corporis & vires deperditas instaurare aptus sit: Non quòd Practici ibidem degentes, ut ut docti quidem, methodum quâ hic morbus devinci possit, meliùs callent, quàm nos hîc in *Angliâ*. Sed ut ad Diætam revertar.

Ex-

Existimo itaque (& experientia mecum facit) quòd præter jusculum Avenaceum, Panatellam, Lac cerevisiatum, & Cerevisiam tenuem tepefactam, *&c.* juscula insuper è carne Vitulinâ, Pullorum, atque alia ejusmodi in mediocri quantitate ægro & possint concedi, & debeant; atque ut, ubi primùm eo usque subsederit gingivarum tumor, ut dentes conserere valeat, Cuniculorum, Pullorum, Agnorum carnes, atque ejusmodi teneriores, at parcâ manu, sint indulgendæ; ut vel in lecto se contineat, vel ad ignem sedeat, prout hoc vel illud magis allubescat animo: Cùm enim Ptyalismo expugnetur hîc morbus, non Diaphoresi, hariolando non sum quorsum æger, nullâ urgente necessitate, nimio calore mactetur.

Dicta Methodus uti expeditior est, cùm neque tot dies corpori ante sali-

ſalivationem præparando inutiliter inſumendos, nec frequentes iſtas purgationes, aut decocta ſolennia poſt ſalivationem, ægris imponat; ita certiſſimus ſum eandem longe faciliorem eſſe, minùs itidem periculoſam, & minùs recidivæ obnoxiam: quod experimento ſuo diſcet quiſquis in alterâ praxi verſatus, ad hanc ſe demum conferet. Mihi ſaltem ex animi ſententiâ ſucceſſit in quàmplurimis ægris; quorum nonnulli ſalivationis tædium & laborem plus ſemel irrito conatu exantlaverant, recidivam ſemper denuò paſſi, ex occaſionibus, & propter cauſas quas ſupra memoravimus. Non eſt autem, Vir Candidiſſime, cur tuam fidem verborum ambagibus anxiè ſollicitem, qui jamdudum de probitate meâ perſuaſiſſimus, exiſtimationi etiam noſtræ favere dignaris.

Plura de hoc morbo non addo, cùm mihi neutiquam placeat, nec placebit unquam, longis verborum ambagibus & ſermonibus ἀπεργοσδιονύσοις nucleum involvere, quo rei caput, ſeu *Nili* fons, ægriùs innoteſcat. Quantulicunque autem ſit hoc opuſculum ſive pretii, ſive molis, id ut boni conſulas rogo: Cùm illud eo præcipuè fine elaboraverim, ut & in bonum publicum cederet, & quo in te eſſem animo palàm teſtarer: quantumlibet autem magni te faciam, major tamen adhuc tibi honos debetur & à me, & ab iis quibus ſumma illa tua eruditio, morum ſuavitas, animique candor, cæteræq; virtutes laude digniſſimæ ita clarè eluceſcunt. Haud equidem tibi aſſentor, quoties profiteor me tuam amicitiam, ex quo me primùm eâ condecorabas, inter illa quæ mihi comparavi pretioſiſſima luculentiſſimaq;

ſem-

ſemper habuiſſe. Inter alia enim in brevi vitæ curriculo à me obſervata eximium eſt iſtud, (quod etiam filio meo commendatiſſimum eſſe volo) hominum ſc. probitate cæteriſque virtutibus præcellentium conſuetudinem ſemper mihi commodo vertiſſe atque emolumento; atque ex adverſo pravorum amicitiam (niſi ea potiùs, combinatio, ſive etiam conjuratio dicenda ſit, quæ in virtute non fundatur) quamvis nec dictu, nec vultu quidem me læſerint unquam, tamen neſcio quo pacto, tandem aliquando aut mihi, aut rebus meis mali, aut damni quippiam affricaſſe. Vale, Vir Humaniſſime, & amare perge

Tui ſemper Obſervantiſſimum

THO. SYDENHAM.

Londini,
Mart. 10. $16\frac{79}{80}$.

FINIS.

Errata Typographica Lector sic corriget.

PAg. 9: *Lin.* 10. *Lege* cum. *p.* 41. *l.* 13. pacto, *l.* 14. Paroxysmorum, *p.* 54. *l.* 6. insulsissimis, *p.* 98. *l.* 1. ℞ Thamarind. *p.* 103. *l.* 21. pejoraque, *p.* 106. *l.* 18. lot.